

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 200 lir

Leto XXXIV. Št. 173 (10.085)

TRST, nedelja, 23. julija 1978

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Dobrodo« v Goveu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

Nujen dogovor demokratičnih sil

Zakon določa, da mora po prvem glasovanju biti župan izvoljen v roku enega tedna, sicer prefektura imenuje komisarja. To je naš primer, primer tržaškega občinskega sveta, v katerem na prvih treh glasovanjih (pri teh je za izvolitev potrebna absolutna večina) ni noben kandidat prejel dovolj glasov. Nova seja bo predvidoma v petek, tokrat z odločilnim glasovanjem.

Priljudni petek torej za sedaj še vedno v ozračju popolne negotovosti, kako se bo Trst rešil iz ene izmed najhujših politično - upravnih kriz, v katero je zabredel zaradi zmage heterogene liste za Trst. Na dveh dolgih, zanimivih in pogosto zabavnih sejah tržaškega občinskega sveta smo bili priča marsičemu, prirejen je bil pravi zabavni program z najrazličnejšimi točkami, manj pa je bilo resnega razpravljanja in, kar je najvažnejše, ni bilo nobene jasnejše indikacije, kako rešiti tržaško krizo.

Poslušali smo zanimivo nastop dveh voditeljev liste za Trst Gruber Benicove in Giuricina, ki sta retorično uspešna, ko pa gre za stvarne argumente se stvari seveda zapletajo. Poslušali smo pravo govorniško poplavo spretnega Marca Pannella, in se Almiranteja, mislonskega prava, ki je bil vzvišen nad vsemi temi stvarmi, zelo resen in umiren. Za mislovsko prenapetost so poskrbeli domači pajdasi in med njimi tudi znani ljudje, ki se je zaradi živčnosti spotalni, padel, zadel z glavo ob prelec in se rani, da mu je kri prikurila na belo srce. Končno smo občudovali spreten in prefinjen nastop framasovskega prava, predsednika občinskega sveta Ceccovinija, ki je v zvišenem in resnem tonu vodil celotno predstavo.

Če pa vse skupaj združimo okrog osnovnih argumentov, lahko ugotovimo, da dva od treh Listov za Trst zagovarjata bolj zato, da bi se ne osramotila pred volivci, o tretjem pa bi najraje molčala, čeprav je bistven.

Integralna prosta cena je še vedno konjiček liste, toda razni govorniki so se omenjali, da bi se omejili na razpravo v parlamentu, ali pa na dodelitev Trstu količine blaga brez plačevanja potrošnega davka, podobno kot v Gorici. Glede avtonomije je Gorica nenadoma postala zanimiva in slišijo se predlogi, naj bi se Trst in Gorica združila proti Furlanemu. Gorici pa ni nihče nikoli vprašal in so trdno odločeni, da se ne vmešavajo v tržaško zmedo ter v čim večji možni meri izkoristijo oslabilne tržaške pozicije.

Tako ostajamo pri zadnjem bistvenem argumentu, ki se uročno s strani liste za Trst imenuje zaščita Krasa, v praksi pa se pretvarja na zasmehljivo obravnavanje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji kot obrobne prebivalcev v legendi in pesmi ali na obravnavo visoko patriotskih tem, kot je iztrževanje cone B. Istre in žalosti nad vsem izgubljenim.

Najvidnejši predstavniki liste za Trst so v preteklosti in tudi tokrat v občinskem svetu, večkrat povedali, da je bistvena, odločilna samo ena zahteva: ne sme se sprejeti etnično razmerje v Trstu, kar pa tudi pomeni, da je treba Slovence potisniti na rob, izriniti iz mesta. Treba je prekiniti z novimi možnostmi gospodarske sodelovanja z zaledjem na višji in seveda enakopravni ravni, kot jih odpira prav industrijska kooperacija.

V tem tiči bistvo in to je prišlo jasno do izraza tudi med dvema, pa čeprav izredno burnima in zapletenima sejama, polnima koreografije in spektakularnih nastopov. Tega bistva ne more prikriti niti zadržanje predsednika Ceccovinija, ki je spretno izkoristil priložnost, da je utiril mislove, niti preradnostno vzdržanje pri glasovanju o rabi slovensčine ob točnem, v naprej pripravljene seštevku, iz katerega je izhajalo, da tudi tokrat s to upravičeno zahtevo vseh Slovencev v Italiji ne bo nič.

Treba pa je istosodno tudi upoštevati, da so Lista in njeni predstavniki v očini, zelo veliki, za dregvi. V težavah je zato, ker je zelo lahko najti tri demagoške gesla, ki pa so v stvarnosti neureničljiva. Okrog takih gesel je mogoče zbrati določeno število razočaranih meščanov, ki ne verjamejo več preštevili obljubam in ki niso zadovoljni z načinom vladanja

in z vedenjem Krščanske demokracije, ki že toliko let brezobzirno vedri in oblači tudi v Trstu. Mnogo težje pa je nakazati stvaren program. V težavah pa so tudi zato, ker se je v praksi takoj pokazalo, kako je Trst odvisen od svojega zaledja in kako so se zlasti odvisni od zaledja prav tisti krogi, ki so listo predvsem podpirali. Manjši dotok jugoslovanskih turistov in še zlasti nižji inkaso je dokazal, da terciarna vloga Trsta ni nekaj drugega, temveč je lahko samo rezultat dobrih odnosov, prijateljstva in sodelovanja na meji. Kar ruši to sodelovanje, s tem tudi žaga eno izmed redkih zelenih in plodnih vej, na kateri sloni celotno gospodarstvo Trsta.

Zaradi teh osnovnih razlogov programske usmerjenosti je tudi vedno težje in vedno manj možno sodelovanje z tisto katere koli izmed večjih in resnejših političnih sil tržaškega občinskega sveta. Pri tem ne gre samo za krajevne odločitve, temveč za splošno usmeritev komunistov, socialistov, demokristijanov, manjših laičnih strank in Slovenske skupnosti. Med temi strankami obstajajo zelo globoke razlike ideološke, politične in upravnega značaja. Vse pa so stroje programe osnove na stvarnosti in na dejstvih. Zato se ne morejo resno pogovarjati na primer o integralni prosti coni, ki je nemišl in še nemogoč, neuresničljivo nesmisel povrh.

Predsedam pa jih združuje perspektiva tržaškega razvoja, ki po oceni vseh strank ustavnega loka temelji na odprtosti meje, na sodelovanju z Jugoslavijo in na produktivni gospodarski usmeritvi Trsta. Politične sile ustavnega loka imajo resno oporo v Rimu, dobro poznanje centrale in vedo, da je minilo razdobje, ko bi s »patriotičnimi« gestami lahko zbirale prebence, podpore in beneficije. Črta ločnica je zato jasna, pa čeprav jo pogosto prekriva hrup najrazličnejših osebnih, strankarskih in drugih interesov.

Po svoje je imel prav mislovski prav Almirante, ki je predstavnik iste liste odkrito povedal: glasove ste zbirali predvsem z geslom, da ste proti Ossinu. V Rimu pa je za to geslo samo neofasistična MSI, nši ostali so proti in so se že jasno izrekli za sodelovanje z Jugoslavijo.

V teh dneh se bodo nadaljevala mrzlična posvetovanja, ki se na pokrajinski tržaški ravni križajo, saj se posvete vse bolj z usakim. I-zid je še vedno negotov. Vendar pa položaj ni brezupen, saj tudi v tržaškem občinskem svetu obstaja trdna demokratična večina, kot obstaja v tržaškem pokrajinskem svetu, kot se išče in ustvarja v go-riskem pokrajinskem svetu in predvsem na deželni ravni. V krajevnih ustanovah Trsta, Gorice in na celotnem področju dežele Furlanije - Julijske krajine morajo demokratske sile najti skupni jezik, konstruktiven dogovor, zato da bomo res šli na pot stvarnih ukrepov, da se bo utrdilo sodelovanje in se bodo od odprti meji ustvarili pogoji za gospodarski razvoj in izključno korist mejnega prebivalstva. V tem okviru pa je treba rešiti, hitro in učinkovito, tudi številna odprta vprašanja zaščite in predvsem globalne zaščite slovenske narodnostne skupnosti v vseh treh pokrajinah, kjer živi.

BOGO SAMS

VČERAJ DOPOLDNE V VILI MADAMA V RIMU

Na medministrskem sestanku preučili italijansko gospodarsko problematiko

Z izidom srečanja, ki so se ga udeležili vsi gospodarski ministri, bo Andreotti še pred počitnicami seznanil stranke vladne večine in sindikate

RIM — Predsednik vlade Andreotti je včeraj jutraj predse-doval v vili Madama medministrskemu sestanku, na katerem so razpravljali italijanski gospodarski položaj in pripravili načrt ukrepov, ki naj bi zavezili inflacijo, omejili deficit državne blagajne ter omogočili državi ekonomski vzpon. Sestanka so se poleg gospodarskih ministrov udeležili guverner državne banke Baffi, generalni državni računovodja Milazzo in drugi gospodarski izvedenci. Srečanje je potekalo za zaprtimi vrati, kajti — so pojasnili v vladnih krogih — je imelo izrazito posvetovalni značaj.

Kot pravi uradno sporočilo so na medministrskem sestanku obravnavali sicer i gospodarski položaj, začrtali glavne smernice za leto 1979-81 in v tem okviru tudi p. videvanja za prihodnje leto. Vlada — poudarja sporočilo — bo še pred politimi počitnicami seznanila stranke in sindikate, ki bodo morali stvarno prispevati k sanaciji italijanskega gospodarstva, z izidi posveta.

Sedeč po skopih vesteh, ki so pronicile skozi zid molčnosti, so na včerajšnjem sestanku obravnavali gospodarsko problematiko celovito in ko so se spuščali na posamezne veje, so vselej razčlenili problematiko z ozirom na globalno sliko italijanske ekonomije. Obenem je sestanek služil tudi kot priprava na srečanje evropskih finančnih ministrov, ki se bo začelo jutri v Bruslju in na katerem bo Italijo zastopal minister Pandolfi.

Na včerajšnjem sestanku naj bi nadalje potrdili smernice tako imenovanega načrta Pandolfi za prihodnje leto, po katerem naj bi skupaj omejili na 35.000 milijard lir primanjkljaj državne blagajne, ki bi sicer po enaravnih računih presežek 43.000 milijard lir. To naj bi dosegli s črtanjem nekaterih proračunskih postavk (govori se o prihrankih na področjih javnega skrbstva, pokojnin, zdravstva in krajevnih finar.) ter z višjim davčnim prilivom.

Craxi o politiki nacionalne enotnosti

GENOVA — V intervjuju z uradnikom genovskega lista »Il Lavoro« (dolgo let ga je urejeval sedanjí italijanski predsednik Sandro Pertini) je tajnik socialiste stranke Bettino Craxi razčlenil vsa najvažnejša politična vprašanja in se obenem dotaknil tudi strankine problematike.

Potem ko je izrazil lastno zadovoljstvo ob izvolitvi Sandra Pertinija za predsednika republike je Craxi prešel na vprašanje sedanje vladne večine in v tem okviru dejal, da politika nacionalne enotnosti najbolje ustreza krizni fazi, ki jo preživlja država. Res je sicer, da gre za težko rešljivo in tudi nenavadno politiko, vendar doslej še ni nihče dokazal, da bi bila zgrešena. S tem v zvezi je tajnik PSI poudaril, da se je stranka na nedavnem kongresu v veliki večini izrekla za tako politiko, zaradi česar socialisti ne mislijo na obnove levega centra ali na kakšno drugo podobno obliko sodelovanja s KD.

nem primeru smrt atletu ne izjave toliko polemik kot jih izjave smrti borsarja. To je tudi razumljivo: v vseh navedenih primerih se športnik p meri znanorav, preizkuša lastne sile in spretnost v obvladovanju stroja, medtem ko se v boksu človek pomeri s človekom: in če se eden od dveh zgubi mrtve, ga je zmagovalac ubil, pa čeravno nehot.

In najbrž je val oporenja tudi podzavestna reakcija na dejstvo, da je boksa šport, ki v človeku vzburi najbolj živalske in prastare nagone; kdo med nami ni spodbudil lastnega ljubljenca, »mahni ga«, »udari močnejše« kdo se ni bolj razveselil dramatičnega spopada, knock outa ali knock downa, krei, kot pa tehnično popolnega, vendar s spektakularnega vidika nedramatičnega dvoboja?

«Ali nismo tudi mi športni ko-

Končno so na posvetu soglasno sklenili, da bodo v okviru pobud za ohranitev zaposlitvene ravni, podprli zlasti »adbenstvo, to je področje, v katerem so pripravljene načrti lahko hitro uresničljivi. (vt)

Zasedanje republikanskega vsedržavnega sveta

RIM — Včeraj je zasedel vsedržavni svet PRI, na katerem je imel uvodno poročilo tajnik Biasini, ki je analiziral sedanjí politični in gospodarski položaj v državi. Pozitivno je ocenil sodelovanje demokratičnih strank, ki podpirajo An-

dreottijevo vlado, medtem ko je bil precej kritičen do nekaterih stališč, ki jih je pred nedavnim zavzela socialistična stranka. Vsedržavni svet PRI je nato potrdil za svojega predsednika Uga La Malfa.

ŽENEVA — Gospodarsko-socialni svet OZN (ECOSOC) bo posredoval preiskovalni komisiji mednarodne organizacije za delo (OIL) pritožbo svetovne sindikalne federacije zoper ZDA zaradi kršenja človeških pravic tako zlasti sindikalnih svobod. Ameriška policija je 11. oktobra aretirala portorške sindikalista, teden dni pozneje pa so enega našli mrtvega in na njegovem truplu so bili vidni znaki mučenja.

PRIPRAVLJALNI ODBOR SPREJEL PREDLOG DNEVNEGA REDA

Mednarodni položaj in delovanje nevrščenih v ospredju beograjske ministrske konference

Posebno pozornost bodo namenili zasedanju GS OZN o razorožitvi

BEOGRAJ — Pripravljalni odbor za ministrsko konferenco vseh nevrščenih držav, ki je včeraj začel delo v beograjskem kongresnem centru »Sava«, je sprejel predlog dnevnega reda za ministrsko zborovanje, ki se bo začelo v torek v jugoslovanskem glavnem mestu.

Predlog dnevnega reda obsega 17 točk med drugim predvideva obravnavanje dejavnosti nevrščenih držav in izvajanje sklepov, sprejetih na peti vrhunjski konferenci v Colombu. To naj bi bil prispevek k okrepitvi vloge in učinkovitosti nevrščenega gibanja kot nenadomestljivega dejavnika v svetovnih odnosih, ki prispeva k reševanju zgodnjih mednarodnih vprašanj. Zunanji minister in drugi predstavniki nevrščenih držav bodo razpravljali tudi o aktualni mednarodni situaciji, pri tem pa bodo, kakor je predvideno, posebno pozornost namenili problemom afriškega juga in drugim vprašanjem v zvezi s kolonializmom, apartheidom, rasizmom in rasno diskriminacijo. Obravnavali bodo tudi probleme Zahodne Sahare, krizo na Bliznjem vzhodu, palestinsko vprašanje, ciprski problem, položaj v Evropi in Sredozemlju, izvajanje deklaracije o Indiskem oceanu kot coni miru, vprašanje združitve Koreje in druga mednarodna vprašanja.

Ker so bile nevrščne države pobudnik posebnega zasedanja generalne skupščine združenih narodov o razorožitvi, bodo na beograjski konferenci razumljivo spregovorili tudi o rezultatih tega zasedanja in sploh o razorožitvenih vprašanjih. Posebna točka dnevnega reda predvideva razpravo o vzpostavljanju nove mednarodne gospodarske ureditve, pri tem pa bo teka beseda tudi o akcijskem programu za sodelovanje nevrščenih in drugih držav v razvoju.

Na začetku konference, ki bo trajala prihodnji teden od torka do sobote, bodo razpravljali o poročilu koordinacijskega biroja glede dejavnosti nevrščenih po vrhunjski konferenci v Colombu. Obravnavali pa bodo tudi prošnje

za sprejem novih članov v gibanje nevrščenih ter opazovalcev in gostov.

Bumedi na obisku v Jugoslaviji

BEOGRAJ — Alžirski predsednik Huari Bumedi je prispeel včeraj popoldne na krajši prijateljski obisk v Jugoslavijo. Predsednik Tito, ki se je včeraj vrnil iz Splita v Beograd, je alžirskega voditelja sprejel in pozdravil pred svojo uradno rezidenco »Beli dvor« na Dedinju. Medtem ko so Bumedi na beograjskem letališču

VČERAJ NA SEDEŽU PD «IVAN TRINKO» V ČEDADU

PRAZNIK EMIGRANTA ZBLIŽUJE ŠVICO IN BENEŠKO SLOVENIJO

Gostje iz Yverdona obiskali Nadiško in Tersko dolino, danes pa se bodo podali v Koren in Grmek - Nastop »majorettes« in godbe na pihala »L'Avenir« navdušil

ČEDAD — Vse pogostejše prosvetne, kulturne in politične pobude dokazujejo, da je Beneska Slovenija, čeprav osiromašena kar se delovne moči tiče (samo v zadnjem obdobju je odšlo v tujino kar 35 odstotkov celotnega prebivalstva), vseeno bogata s kulturnimi in prosvetnimi tradicijami, ki jih stalno obnavlja v vedno novih oblikah. Tako so včeraj v Čedadu, pa tudi v Terski in Nadiški dolini slavili prvi praznik emigranta, ki ga prireja Zveza izseljencev iz Beneske »enije in katerega se je udeležila množična delegacija švicarskega mesta Yverdon, kjer živi in dela mnogo naših slovenskih izseljencev. Delegacija slovenskih izseljencev je sprejela pismo L'Avenir« in skupina mažoretke.

Praznik emigranta potrjuje in utrjuje prijateljstva med dvema tako bliznjima, pa včasih tako oddaljenima skupnostima, kot s beneski Slovenci, ki so ostali na svoji zemlji, in tisti, ki so odšli v emigracijo v to švicarsko mesto. Glavni datum tega prijateljstva je prav gotovo 6. maj 1976, ko je Furlanjo prizadela strahoviti potres. Takrat so emigranti iz Yverdona pa tudi ostali tamkajšnji prebivalci takoj prisločili na pomoč svojim rojakom, ki so ostali doma, s tem, da so posiljali denar in konkretno pomagali pri odstranjevanju ruševin in organizaciji prve pomoči.

Uradno odprtje tega prvega dneva emigranta »bilo včeraj popoldne na sedežu prosvetnega društva »Ivan Trinko« v Čedadu. Otvorilni govor je imel predsednik Društva slovenskih emigrantov Luciano Feletich, emigrant, ki se je po dolgih letih izseljenstva spet vrnil v domače kraje, in ki je poudaril, da se je prijateljska vez med Benesko Slovenijo in švicarskim mestom Yverdon utrdila ob bratski pomoči slovenskih izseljencev takoj po potresu. Stiki so se nato še nadaljevali, to srečanje pa je le logičen zaključek letih.

Za Feletichem je prisotne pozdravil čedadski župan Giovanni Del Basso, ki je čustveno orisal tragedijo emigranta, ki mora zapustiti lastni dom ter oditi v svet po vsakdanji krh, nato pa se je mešane občutke tistega, ki se iz emigracije vrača, v tujni pa zapušča svoje prijatelje in sorodnike. Med pozdravi bi omenili tudi kratek preseg občinske svetovke iz Yverdona, ki je žela mnogo odobravanja. Predstavniki švicarskega mesta in domačini so si nato izmenjali somniskne diplome, nakar je zapel nekaj pesmi pevski zbor »Rečani« iz Ljes. Med prisotnimi na uradni svečanosti bi omenili župana dr. Ignia Visintinija iz Korena, kjer se bo praznik jutri nadaljeval, župana iz So-vođen v Beneski Sloveniji Pietra

Zuanello, deželni svetovalec Romana Specgoni ter še vrsto italijanskih in slovenskih prosvetnih, političnih in kulturnih delavcev. Po zaključku uradnega dela slavnosti so mažoretke in godba na pihala »L'Avenir« priredile mimohod ter kakovosten nastop v Čedadu, nato pa so se gostje iz Švice in njihovi spremljevalci podali v Nadiško in Tersko dolino, kjer so se spet v Yverdon, v Podboresec ter v Bardo, kjer so svoj nastop potvrdili. Do pozne ure je nato za ples igral domaći ansambl. Danes se bo praznik nadaljeval z nastopom gostov v Korenu v jutranjih in v Grmeku v popoldanskih urah, v Bardo pa z raznimi igrami in zabavo.

D. J.

VČERAJ V KARTUMU

Zasedanje afriškega vrha zaključeno

KARTUM — Z enotno resolucijo, ki ostro zavrača vsakršno tuje vmešavanje na črni celini in odločno podpira boj proti rasni diskriminaciji v Roddezi in Južni Afriki, se je včeraj v sudanskem glavnem mestu zaključil 15. vrh držav članic Organizacije afriške enotnosti. Kot je bilo pričakovati, pa poglavarji afriških držav niso dogovorili nobenega sporazuma glede spora med Somalijo in Etiopijo, ki je bil v bistvu ena najvažnejših točk dnevnega reda zasedanja.

Tako Mogadišci kot Adis Abeba sta vztrajala na svojih pozicijah in vprašanje Ogadeni se ni premaknilo z mrtve točke, čeprav je bila že pred časom ustanovljena na pobudo OAE posebna komisija za poravnava spora. Vajen korak naprej pa so v okviru afriškega vrha za beležila pogajanja med Libijo in Čadom glede dokončnih meja med državama, ki so bila v preteklosti celo predmet oboroženega spora.

Na zaključni plenarni seji afriškega vrha so nekatere prisotne države tudi predlagale ustanovitve posebne panafriske vojske, ki bi ščitila črno celino pred tujim vmešavanjem. Po dolgi razpravi je velika večina držav predlog zavrnila, kljub temu so se sklenili ustanoviti v okviru OAE komisija za obrambo, ki bo imela nalogo opozoriti afriške države na morebitno tuje vmešavanje na črni celini. Tudi včeraj so mnogi predstavniki držav neposredno obtožili Francijo, da neupravičeno pritiska na nekatere frankofonske države, nekateri pa so obnovili običajne napade na Kubo in Sovetsko zvezo.

Presenetljivo pa je dejstvo, da je afriški vrh v Kartumu zelo malo obravnaval vprašanje Eritrije, kjer je nevarno, da vsak čas izbruhne prava vojna med Etiopijo in raznimi etniskimi osvobodilnimi gibanji ki že več let vodijo gverilo proti režimu iz Adis Abebe.

Afriški vrh, ki je imenovan za novga generalnega tajnika Organizacije afriške enotnosti predstavnik Kameruna Kodja, ni torej bistveno prispeval za mirolnimi rešitev nekaterih meddržavnih sporov, je pa ne-sporno dokazal, da se države črne celine danes, kot morda nikoli prej, zavedajo važnosti, ki jo ima Afrika v svetovnem degajanju. (e)

Formalna obtožba za »pariskega krvnika«

BONN — Ob koncu sedemletne preiskave je posebni zahodnonemški sodni odsek, ki vodi preiskavo o zločinih vojnih krivincev, v peti k popoldne formalno obtožil Kurta Lischko, bivšega gestapovskega poveljnika v francoskem glavnem mestu, ki je znan z vzdevkom »pariški krvnik«. Lischka, ki mu je 68 let, je doslej mirno živel v Koelnu, čeravno ga je neko francosko sodišče 1950. leta obsodilo na smrtno ječo zaradi pokola 30.000 vojnih jetnikov, po večini Židov.

K sodni preiskavi zoper Lischko sta bistveno pripomogla zakonca Klarsfeld, ki sta tvegala zapor, da bi opozorila na dejstvo, da nemška pravica lahko nastopa proti zločincem na osnovi francosko-nemškega sporazuma o vojnih zločinih.

VOJAŠKI DRŽAVNI UDAR V BOLIVIJU

Gen. Pereda strmoglavil Huga Banzerja

Obsedno stanje in policijska ura - Ugibanja o značilnostih in namerah novega režima

Juan Pereda Asbun

Hugo Banzer Suarez

LA PAZ — Bolivijci imajo novega državnega poglavarja, ne vedo pa še, kako jim bo upravljal državo. Gre za generala Juana Pereda Asbuna, ki se je dokopal do oblasti s predčerašnjim oboroženim vstajom. Vojska je prisilila doketandega predsednika Huga Banzerja Suarezja k odstopu, vajej oblasti je prevzela tri-lanska vojaška hunta, kmalu nato pa je bil postavljen za predsednika Pereda.

Le-ta je, kot znano, zmagal na volitvah z dne 9. julija, ki so bile sicer razveljavljene zaradi domnevnih nepravilnosti. Nove volitve bi morale zaradi tega biti čez šest mesecev, voljaki pa so se zbal morebitne zmage opozicije ter se odločili za udar. Banzer je stopil na čelo države leta 1971 ravno tako po zaslugi vojske.

Kljub dramatičnim dogodkom je vsakdanje življenje redno steklo že včeraj jutraj. Edini znaki, da je prišlo do spremembe oblasti, so v obsednem stanju in policijski uri (od 10. zvečer do 6. ure naslednjega dne) ter v prisotnosti številnih tankov in vojakov

Javnost in tuji opazovalci si medtem zastavljajo vrsto vprašanj, na katera je trenutno nemogoče odgovoriti. Kako le ravnila nova vlada, bo spoštovanje ustavo ali bo šlo za diktatorstvo? Bo državo upravljal general ali bo imel besedo parlament? Bo vlada sestavljena samo iz vojaških ali pa tudi civilnih osebno-sti? To so prvi, nujni problemi, ki jih mora rešiti Pereda, pozneje se bo moral soočiti še s številnimi drugimi.

Washingtonska vlada na primer ne gleda nanj z kdo ve kakšno simpatijo. V Beli hiši menijo, da Pereda ne pomeni najboljše rešitve za Bolivijo, četudi se zaveda, da lahko računa novi predsednik na trdno zaslombo tako »ljudske nacionalistične zveze« (stranke, ki ga je podprla na zadnjih volitvah) kakor vojaških sil, ki so mu omogočile prevzem oblasti. Pereda bo moral še naprej računati z Zuzovo opozicijo pa tudi morda z možnimi nesoglasji v vojaških vrstah, toda za sedaj mu je takšna zaslomba očitno dovolj. Vsaj kolikor zadeva reševanje težkih notranjih družbenogospodarskih problemov (Bolivija je hudo za-dolžena naspoti inozemstvu, a cena kosira, katerega deviz, ne-memo rihaj) kaži temelje rešit-ma bo mogoče utrditi po mnenju zunanjih opazovalcev tudi in še zlasti z zunanje-političnimi izbi-rami.

Pripomniti velja še, da je do zamenjave predsednika prišlo na-tanko ob 32-letnici tragičnih do-godkov, ki so privedli 21. julija 1946 do uboja predsednika Gualberta Villaroela: razjarjena množica pripadnikov tako eviševskih kot desničarskih političnih sku-pin, ki so državnega poglavarja do-lžile filonacizma, je vdrila v predsedniško palačo, vrgla vr-zavnika z balkona na ulico in nje-govo truplo obsila na drog najvo-rstevnih tankov in vojakov

VOJIMIR TAVČAR

GLAVNA KRIVDA JE V PROFESIONALIZMU

Smrt italijanskega bokarskega prava Angela Jacopuccija, ki se je v sredo zvečer zgrudil pod udarci britanskega šampiona Alana Minterja, je dramatičen odjeknila v italijanski javnosti. In takoj se je začelo iskanje krivca: ko bi sodnik prekinil dvoboj pred usodnim knock outom... ko bi sekundant vrgli brisačo v znak preda-je... ko bi zdravnik posegel pravočasno... Marsikdo, prepričan prerok, je tudi pomodroval: Vedel sem, da se bo tako končalo.

Med vsemi športnimi disciplinami je boksa najbrž tista, ki ob vsaki tragediji vzburi v javnosti največji val oporenja, dasi statističe dokazujejo da sodi med manj nevarne športe. Avtomobilski in motorne dirke, alpinizem, padalstvo, druge športne discipline so zahtevale in zahtevajo veliko več človeških žoljenja, vendar v nobe-

mentatorji — se je pred dvema dnevoma spraševal v »Repubblica« Gianni Minà — pripomniti k tragediji, ko smo Jacopucciju doslej očitati premajhno bojevitost? Ali nismo tudi mi s svojimi zbadljivimi opazkami, s pikrimi ocenami spodbudili k temu, da je sprejel dvoboj na življenje in smrt?

Nima pa vsako poguma, da bi si tako neizprošno izprašal vest. Največkrat z neke vrste psihološko motivacijo odstranimo občutek krivde z iskanjem krivca, za vsako ceno, s »procesji«, ki so tako značilni v Italiji, ko neka športna ekipa ali posamezni športnik doživi nepričakovani polom.

Najbrž je smrt neodstranljiva spremljevalka boksa in bolj na splošno vsakega, tudi najmanj nevarnega športa, kot spremlja, vselej na preži, vsako človeško dejavnost. Tudi najbolj strogo

zdravniško nadzorstvo, najbolj stroga pravila, skrbnejši varnostni ukrepi ne bi preprečili vseh tragedij, bi jih pa številčno bolj ome-žili in bi znatno zmanjšali možnost, da se pripetijo. Nesmiselno bi zato bilo, po neki tragediji, zahtevati odpravo ali prepoved neke športne discipline; edina prava pot je pot večjih jamstev, strožjega zdravniškega nadzorstva in ustreznih »pravil igre«. In pot boli: človeškega športa, ki bo res socialno in družbeno koristen, ki bo dejavnost, s katero si človek krepi telo in du-ha, ne pa — kot se prevečkrat do-gaja — opij in slepilo za manj pre-možne in emarginirane sloje na ravni nekdanjih rimskih »circeus-ses«, opij in slepilo za kratkotraj-no slavo in za hiter zaslužek, ki je prišlo do spremembe oblasti, so v obsednem stanju in policijski uri (od 10. zvečer do 6. ure naslednjega dne) ter v prisotnosti številnih tankov in vojakov

PRED VRSTO SREČANJ MED POLITIČNIMI SILAMI

Morda odločilen teden za sestavo trdnih uprav na občini in na deželi

Na deželi KD vztraja na diskriminaciji KPI, ki predlaga odbor demokratične enotnosti - Poskusi sporazumevanja med strankami do petkove seje občinskega sveta

Teden, ki je pred nami, bo bržkone, če ne ravno odločilen, prav gotovo izredno pomemben za usodo pred mesecem obnovljenih krajevnih uprav. Na deželi so novoizvoljeni svetovlaci sicer že v veliko večino potrdili za predsednika sveta Pittonija (PSI), tako da more že kolikor toliko redno potekati upravno delovanje. V torko se bodo namreč že sestali načelniki skupin, da se dogovorijo o novi sestavi stalnih svetovlaskih komisij in v tem trenutku najpomembnejših posebnih komisijah za obnovo spoznanja. Obenem potekajo s pospešenim tempom dvostranska srečanja med strankami, ki jim je namen preveriti programske in politične možnosti za sestavo novega delovnega odbora. Puhodimo imamo predvsem, kot stranka relativne večine, deželna KD, ki se je že sestala najprej z dosedanjim zaveznikom PSDI in PRI, nato pa še z delegacijami PLI, SSK, PSI in KPI, jutri se bo pa srečala z zastopniki Furlanskega gibanja in liste »per Trieste«.

Izvesti, ki prihajajo iz političnih krogov, bi ne mogli skleniti, da so bila dosedanja srečanja posebno uspešna. Čeprav je že načelno napovedano, da v prihodnjem tednu seja deželne sveta, na kateri naj bi začeli postopek za izvolitev novega predsednika deželne odbora (KD ponovno kandidira odv. Comellija) in njegovih članov, je sprito pomanjkanje političnih sporazumov težko verjeti, da bi mogli nov odbor izvoliti še pred 15. avgustom. Deželni odbor KPI je na primer po srečanju z delegacijo KD obžaloval, da ohranjajo demokratični politični predhodke do sodelovanja s komunisti, kar je nesprejemljivo, saj se v Rimu in drugod temu več ne upirajo. Po mnenju KPI resnost problema in razmer ter izredni enotni napor, zaradi česar predlaga sestavo enotnega demokratičnega deželne odbora. V ta namen se bo delegacija KPI sestala v prihodnjih dneh z vsemi političnimi silami. O tem je večeraj deželni tajnik posl. Cuffaro poročal v Trzinu deželnemu vodstvu KPI, pri čemer je obsejal vztrajanje KD na diskriminaciji do komunistov, in tudi vztrajanje na predlogu o enotnem deželnem odboru.

Prav tako je popolnoma nejasen položaj na tržaški občini, kjer bi morali v petek izvoliti novega župana. Nova stranka relativne večine, lista »per Trieste«, se v protislovju s svojimi demagoškimi trditvami, da hoče mesto in vsotni svet moralizirati, da hoče uvajati najpogostejše politične metode ter v nasprotju z vsako politično logiko, strahopetno odpušča odgovornosti in umika svojega kandidata za župana. To njeno stališče sicer verjetno izhaja iz pomanjkanja vsakega upravnega programa mimo demagoških gesel o neizvedljivosti potrošniški prosti coni, o avtonomiji in o reviziji

osimskih sporazumov, bržkone pa tudi iz računice, da so jo pripravljale na svojem umiku, bo ostala verjetno izbira med demokratičnim Stopperjem in komunistom Costo.

● Uprava pokrajinskega konzorcija za prevoze obveša, da od danes, 23. t.m., ne bo mogla nabaviti vozovnic na avtobusih proge 11. Zato bodo morali potniki, ki nimajo abonmaja, kupiti vozovnice v trafikah.

Ob Dnevu vstaje slovenskega naroda je zvezni odbor borcev narodnoosvobodilne borbe Jugoslavije podelil tvoj Dušan Košuti plaketo za doprinos in razvijanje dobrososedstva sodelovanja borcev in narodov Jugoslavije in Italije. Ob visokem priznanju mu čestitajo VZPI-ANPI iz Križa, sodelniki in prijatelji.

V operati »Knežinja iz Chicaga« se je mojster Emmerich Kalman nekoliko izneveril svojim bolj zna-

PREMIERA OPERETE »KNEŽINJA IZ CHICAGA« V ROSSETTIJU

Melodije valčka in charlestona v bogati koreografiji in sceni

Režiser Dino Landi je še enkrat uveljavil svojo fantazijo - Komik Massimini in subretka Felfeldy matadorja skupno z baletom

Po dvestih letih, odkar je bila poslednjič uprizorjena na tržaškem gradu, je Kalmanova opereta »Knežinja iz Chicaga« spet priložila Trst, tokrat v gledališču Rossetti, kjer je sinoči doživela navdušen sprejem nabit polnega auditorija. Za njeno tokratno postavitev je poskrbel režiser in koreograf Gino Landi s svojimi sodelavci, vendar pritiče, ne da bi hoteli zmanjševati deleža ostalih, glavna zasluga za prodoren uspeh predstave prav njemu, morda v tem trenutku najbolj inventivnemu in tudi briljantnemu režiserju operetnega žanra v Italiji. Upravičeno, lahko zapišemo, da je usoda tržaškega operetnega poletja od samega začetka nove »Rossettijeve« serije najtežje povezana prav z njegovim imenom in z njegovim neuničljivim kreativnim impulzom in fantazijo, skoraj vedno v meji sprejemljive estetike tudi takrat, ko si dovolil kakšno koncesijo bolj povprečnemu okusu.

V operati »Knežinja iz Chicaga« se je mojster Emmerich Kalman nekoliko izneveril svojim bolj zna-

nim operetam »Grafica Marica«, »Princesa čardaša« in drugim in tudi svoji iz madžarskega narodnega in ciganskega melosa izhajajoči glasbi. Zvestost je tudi on podlegel modi časa, ki sta jo prinašala iz Amerike literatura in glasba, zlasti jazz in drugi takratni ritmi. Vendar ne v celoti, ostal je nekje na pol poti, na meji glasbenega kompromisa med dunajskim valčkom, madžarsko pusto in jazzom, pri čemer je sicer ostal šarm klasične operete kljub dominirajočemu ritmu charlestona, ki daje zlasti baletnemu zboru priložnost za prave plesne ekshibicije. Kar velja za glasbo velja tudi za celotno koreografijo izjemno okusne kostume in v manjši meri tudi za sceno, koncipirano pretežno na prozornih in gibljivih tenceh z elementi operetne klasičnosti in ameriškega kolorita.

V takem okolju, povsem ustrežajočemu vsebini (avtorja teksta sta J. Brammer in A. Gruenwald), se je dinamično odvijala zgodba mlade ameriške bogatašice o Evropi, kjer je z denarjem hotela pokupiti vse, kar je v njej, a je nazadnje v njej le zmaga ljubeznem biznisom.

Gino Landi je imel odlične sodelavce v dirigentu Tomasu Bretnertu, v zborovodji Andreu Giorgiju, v kostumografu Sebastianu Soldati in scenografu Sandru La Ferli, pa seveda v orkestru in zboru gledališča Verdi ter festivalskem baletu.

Solistične vloge so bile zaupane mnogim znanim in priljubljenim ardistom tržaškega operetnega poletja, med katerimi pritiče lovorika najbolj popularnemu in neizčrpnemu improvizatorju komičnih situacij Sandro Massiminiju in pa živrega sredi polni in igrasto, pesko, plesno, pa celo akrobatsko nenačrtnosti v »Knežnji« subretki Anko Felfeldy. Penci so v tej opereti manj izraziti in izstopa s svojimi vlogi le mladi tenorist Carlo Tuand z mehkim, vendar nekoliko šibkim glasom. V ostalih vlogah so se lepo uveljavili Giordana Mascagni, Lino Savarini, Elio Crovetto, Evelina Sironi, Riccardo Pedroni, Giorgio Valletta pa seveda naš Danilo Turk - Joco, ki je bil po postavitvi pravi Amerikanelec.

Na koncu, pa tudi med prizori, je bilo obilo aplavza za vse.

Novo vodstvo združenja slovenskih lovcev »Doberdob«

V petek zvečer je imel novoizvoljeni odbor Združenja slovenskih lovcev Furlanije - Julijske krajine »Doberdob« v Jamljah prvo sejo. Odbor, ki ga sestavljajo Edvard Ferletič, Karlo Furlan, Karlo Grgič, Dominik Jurč, Bogdan Kanté, Darjo Nanut, Jozef Pahor, Oskar Slavac, Drago Tomšič, Jozef Tomšič in Milan Tomšič, je na seji izvolil svoje vodstvo, ki je tako sestavljeno: predsednik je Jozef Pahor, podpredsednik Karlo Grgič, blaginjak Karlo Furlan in Jozef Tomšič ter gospodar Edvard Ferletič.

SINOČI NA FESTIVALU L'UNITÀ IN DELA V ŠEMPOLAJU

Razgovor z županom A. Škerkom o regulacijskem načrtu občine

Danes s političnim shodom in plesom zaključek festivala

V Šempolaju se bo danes zaključil festival L'Unità in Dela. Sinoči je bilo v okviru festivala srečanje med vaščani in županom devinske - nabrežinske občine Albinom Škerkom o urbanističnem načrtu občine.

Škerk je v svojem posegu poudaril pomen tega vprašanja, ki je v preteklosti izvala mnogo kritik in različnih pogledov na celotni problem. O tem je bilo že mnogo govora na sejah občinskega sveta ter na srečanjih po vaseh devinsko-nabrežinske občine in zanima velik del prebivalstva.

V preteklosti — je dejal Škerk — je bilo v tem pogledu storjenih mnogo napak. Ena izmed takih je bila

premetitev občinske hiše iz Nabrežine do Kamnologov. Nepravilno upravljanje po drugi svetovni vojni je tudi omogočilo, da so se po teritoriju razbodeli črne gradnje in številne vile. Posledice takega nepravilnega upravljanja pa so tudi vase za begunce v Sesišanu in Ribiškem naselju.

Leta 1964 je sicer občina pripravila regulacijski načrt, ki pa je bil preveč površen in preobsežen, saj je predvideval preveliko stopnjo naseljenosti prebivalstva. Z nekaterimi popravki so ta načrt pozneje spreminjali, vendar sta bila KPI in PSI proti takemu regulacijskemu načrtu, ker je bil protisloven in ni odgovarjal potrebam prebivalstva. V po-vojnih letih je utrpel teritorij občine velik spekulantski napad, veliko razlašanje za gradnjo cest, naftovoda in drugih objektov. Seveda je pri tem utrpel največ škodo slovenski živelj. Zato se KPI zavzema, da bi načrt popravili, da se ne bi tako ponavljale stare napake. Občani pa lahko že sedaj izkoristijo nekatere možnosti, ki jim jih daje načrt, kot je n.p.r. restavracija starejših hiš.

Festival se bo zaključil danes s političnim govorom novoizvoljenih deželnih svetovlaskov Borisa Iskre in Claudia Tonela. V večernih urah 1.0 poskrbel za prijetno vzdušje ansambl Planšarji. (mk)

Iz lekarne ukradli mamila in denar

Včeraj ponoči so še neznanj tatovi vlomili v lekarno Minerva na Trgu Giotti. Odtrgali so rebraro, s katero je bilo zaprto pritlično okno in razbili šipo, ter se splazili v notranjost. Iz omarice so ukradli večjo količino mamil, predvsem opija, kokaina, morfija in heroína, iz blaginje pa so odnesli približno 90 ti- soč lir v gotovini. Preiskovalci, ki so v zgodnjih jutranjih urah prišli na kraj domnevali, da se je eden od tatov pri vlamjanju lakla z rani, ker so na drobcih stekla opazila madeže krvi.

SINOČI NA GRADU SV. JUSTA

Dovršen nastop baletne skupine solistov Cosijeve in Stefanesci

Špansko vzdusje pri postavitvi »Don Kihota« - Odličan nastop romunskega solista Nicolaeja Denesa v naslovni vlogi

Collegium tergestinum v štivanski cerkvi

Letoviščarska in turistična ustanova devinske - nabrežinske občine priredi v torko, 25. julija, ob 9. uri v štivanski gotski cerkvi koncert skupine »Collegium tergestinum«. Sodelovalci bodo: Patrizia Dunkarley (flauta), Sandro Bonelli (oba), Riccardo Albanese (lagot), Giorgio Setaaggio (violina), Severino Zannerini (čembalo).

NATEČAJ ZA MESTO VRTNARICE

Zgornjska občinska uprava je razpisala javni natečaj na podlagi naslovov in izpitov za mesto vrtarice v občinskem otroškem vrtcu. Rok za predložitev prošnje zapade 16. avgusta. Vsa pojasnila nudi občinsko tajništvo. (bs)

● Danes od 7. do 14. ure bo zaprta za vso prevozna sredstva Ul. sv. Franciška, med ulicama Palestrina in Carducci. Obnavljali bodo cestni in razsvetljavo, ki sta bila prizadeta med zadnjo nevihto.

● Tržaška občina obveša, da izplačujejo v občinski zakladnici, Ul. Nordio 11, dodatno delno podporo civilnim invalidom, slepec in gluhoim na dvomesečje maj-juni.

»Uklenjeni Prometej« na Gradu sv. Justa

Gledališka skupina »Compagnia Italiana di prosa« bo predstavila torko zvečer na Gradu sv. Justa Ajshilovo delo »Uklenjeni Prometej«. Tragedija je eden izmed velikih grških dramaturgov, tako svoj poeziji kot tudi po inscenaciji. Prometej se predstavi na odru v tem položaju »igra« od začetka do konca drame, kar predstavlja vsekakor močan dramatični element. Režijo dela, ki ga bomo gledali torko na Gradu, je oskrbel Lino Sportelli, igrajo pa še Edda Albertini, Raffaele Giangrande, Isabella Guidotti, Pierluigi Aprà in Rita Zano.

Praznik »Unità« in »Dela« v KRIŽU

28., 29. in 30. julija

PD LONJER KATINARA KK ADRIA

vabita vse vaščane na javni sešestanek, ki bo v sredo, 26. julija, ob 20.30 v prostorih gostilne »Pri Županovih«. Razpravljali bomo o temi:

POLITIČNI POLOŽAJ NA TRŽASKEM PO JUNIJSKIH VOLITVAH

Uvodne misli v razpravo bo podal tajnik SKGZ Dušan Udovič

PO TRILETNEM DELU NAMEŠČENCEV TRŽAŠKEGA ARZENALA

Tehnološko popolni »Castoro VI.« so včeraj izročili družbi Saipem

Nevarnost brezposelnosti in dopolnilne blaginje za 300 delavcev

Izredna pridobitev za italijanski tehnološko: včeraj sta tržaški Arzenal sv. Marka in družba Italcantieri uradno izročili družbi Saipem skupino ENI pomorsko velikono »Castoro VI«, ki ni le svetovni uspeh italijanske ladjedelništva, ampak tudi gospodarski, tehnološki in politični napredek, ki bo predstavljal važno postavko za sodelovanje med državami in celinami.

Ne gre za »sladoj« v svojem tradicionalnem pomenu, ampak za ogromno plovilo, za pravo velikono čudnih potez, ki bežno spominja na robota-velikana fantastičnih filmov. 145 metrov dolga, 64 metrov široka in 30 metrov visoka, to se mere, ki očitno pričajo o njeni ogromnosti. Opremljena je z najnovejšimi in najmodernejšimi napravami, ki ji omogočajo sodobna tehnološka. Daleč sameva po kakovosti ostalih podobnih ameriških in sploh svetovnih objektov, ki služijo za polaganje in varčevanje na morskem dnu. Njeno uspešno delovanje je zajamčeno v najslabših vremenskih pogojih Atlantika, Sredozemlja in Balтика, saj elektronsko nastavljeni računalni in poveljni center, ki sta povezana preko umetnih satelitov, stalno nadzorujeta tako štiri ladijske vijake, ki obdržujejo »velikana« na površju ter sploh celoten proces polaganja cevi, ki ostaja v očeh voznika enostaven in očarljiv pojav. Posebni žerjavci pošiljajo iz ladjedelniškega dela plovilo v notranji cevovod te

dele, tu jih avtomatično varijo ter z žarčenjem pregledujejo in ugotavljajo morebitne pomanjkljivosti, nato jih spustijo v morje.

S »Castorom« se bodo končno le uresničili že dolgo let osnovani načrti glede podmorskega plinovoda med Italijo in Alžirijo, skozi katero bi moralo letno pretekati 12 milijonov kubičnih metrov plina. Danes so Castora le formalno izročili družbi Saipem, saj ni prišlo do prave splavitve, ampak le do običajnega krsta s šampanjcem, blagoslovitve in uradnega podpisa listine med inž. Fanfanijem za družbo Italcantieri in inž. Gandolfijem za Saipem. V prihodnjih dneh bo že odplula iz tržaškega Arzenala na kontrolno potovanje, septembra pa bo že polagala cevi med Sicilijo in Kalabrijo.

Ladija bo trenutno zaposlila 270 članov posadke. Z njeno izročitvijo se sp. sproži kočljivo vprašanje brezposelnosti in tržaškem arzenalu. Govori se že o 250-300 delavcih v dopolnilni blaginji, vsaj za dobo prihodnjih treh mesecev.

Na včerajšnji otvoritveni slavnosti sta bila za vladno predstavništvo prisotna podtajnik pri ministrstvu za trgovinsko morarico dr. Rosa in podtajnik pri ministrstvu za državno souredništvo senator Rebecchini. Obiskovalci so komaj dočakali »Castora« je podal predsednik družbe ENI dr. Sette, ki je med drugim dejal, da triletno delo tržaških, beneških, tarantskih

Izidi matur na učiteljsku

Na učiteljsku A. M. Slomšek so včeraj objavili izide zrelostnih izpitov. Matur so opravili Mario Adamoni (38/60), Barbara Antonić (37), Sonia Antonić (44), Iris Bicar (36), Veronica Brečelj (48), Luisa Cerkevnik (40), Marina Cuffaro (40), Giorgio Lassig (36), Miriam Korišić (32), Rossana Mazzaroli (36), Loredana Semoli (39), Diego Starz (40), Mira Susic (36), Daniela Taffuro (36), Irena Tavcar (48), Claudia Uliveti (39), Arianna Corosce (40), Ildigarda Cossutta (37), Milena Crisancich (36), Tiziana Crisani (38), Zdenka Crotatin (36), Daniela Fidel (36), Vladimir Grgič (36), Igor Kralj (36), Nataša Kralj (36), Anna Magda Strain (36), Ottilia Strain (48) in Nadia Zerilli (37). Enajst kandidatov, med katerimi sta tudi dva privatista, je bilo odklonjenih.

Motociklist žrtev prometne nesreče

Včeraj se je ob 18.30 zgodila v Ul. Brigata Casale huda prometna nesreča. Žrtev je bil 25-letni motociklist Eugenio Covi, ki stanuje v Ul. Monte Mangart 14. Motociklist se je vozil z motorjem yamaha 500 registracije TS 45045 po Ul. Vaglieri. Na blagovni ovinku je iz nepojasnih razlogov izgubil nadzorstvo nad vozilom in se skotalil 25 m daleč pod avtomobil fiat 127 registracije TS 179309. Avtomobil je bil parkiran na dovoljenem prostoru na razširjenem mestu ob cesti. Mimoidoci so prišli ponestrčecju na pomoč in po-klisli Rdeči križ. Nezvestnega Covie-ja so odpeljali v reanimacijski oddel-ek glavne tržaške bolnišnice, kjer so mu ugotovili hud udarec v glavo, udarec v trebuh in številne zlome na nogah in rokah. Zdravniki so si strogo pridržali prognozo.

la, da mnogo lahko napravim tudi sama brez pomoči profesorjev. Le s samostojnim delom se lahko seznanim s današnjo stvarnostjo. Susy misli, da ne nudi gotove zaposlitve, zato nadaljeval študij na ljubljanski univerzi in sicer na filozofski fakulteti. Kot prvi predmet je zbrala slo-venščino, za drugega pa se ni dokončala odločila med sociologijo in filozofijo.

Naš drugi sogovornik je bil Milan Bufo, ki je opravil zrelostni izpit na realnem liceu Franca Prešernar. Tudi njega smo najprej prosili za vtise. »Letos smo imeli na naši šoli še kar sprejemljivo komisijo. Razgovori so bili prijateljski. Največ problemov je povzročila slovenščina, imajo izmed nas še namreč slabo znanje slovenščine.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

»Zakaj si se odločila nadaljevati študij v Ljubljani?« »Prvič, ker mislim, da bi mi bo ljubljanska univerza nudila boljšo pripravo, drugič, ker sem prepričana, da vsakemu zameju koristi, da živi pet let v slovenskem kulturnem centru.« (kd)

ZDRUŽEVANJE MOČI NA OBRATNIŠKEM PODROČJU

Slovenski obrtniki so ustanovili konzorcij kovinske stroke «Gometal»

V njem so obrtniki iz Štandreža, Sovodenj in Števerjana - Združena proizvodnja bo omogočila kooperantsko sodelovanje z jugoslovanskimi podjetji - Vzpodbuda vloga Slovenskega deželne gospodarskega združenja

Spreminjajoče se gospodarsko-tržne razmere in aktivna prizadevanja goriškega dela Slovenskega deželne gospodarskega združenja dajejo že prve ugodne rezultate za naše manjšinsko gospodarstvo. V teh dneh je devet slovenskih obrtnikov kovinske stroke iz Štandreža, Sovodenj in Števerjana ustanovilo konzorcij, ki so mu dali naslov «Gometal». Združevanje moči na obratniškem področju je v naših razmerah zelo koristno. Lahko bi rekli nujno, če se hočemo obrtniki otežiti obvezne zaprtosti in omejitve tržnišča. Gre v našem primeru za skupino obrtnikov, ki se dobro zaveda, da bo le z združenimi močmi lahko nastopala navzven in kar se nam zdi važno poudariti je to, da bo vsakdo med njimi ohranil svojo avtonomijo in svojo doseženo in bodočo proizvodnjo, medtem ko se bo za zunanje nastopanje posluževal v glavnem konzorcija.

Slovinci imamo v zamejstvu veliko trgovcev in obrtnikov, ki so si zaradi svoje prisrčnosti, resnosti in prizadevanja ustvarili ugled in spoštovanje v svojem krogu. Gre pa v veliki večini primerov za majhne trgovce in majhne obrtnike, ki si največkrat niso upali ali sami niso zmogli večjega podviga. Z združenimi močmi pa bodo možnosti veliko večje.

Do ustanovitve goriškega dela Slovenskega deželne gospodarskega združenja je prišlo lani pred koncem leta tudi iz teh potreb. In v tako majhnem času svojega obstoja in delovanja beleži SDZ že tako pomembne uspehi, ki bi na osamljenosti, kajti tudi na drugih področjih se dela na tem. Naši obrtniki so vodstvu SDZ, v katerem so tudi sami, saj deluje v njegovem sklopu obrtniška sekcija, predstavili svoje probleme. Tu di obrtniki čutijo nihanja italijanskega gospodarskega življenja in kriza v večjih tovarnah prizadene tudi nje. Poleg tega razdrobljenost nudi samo omejene možnosti, združevanje pa jih nudi veliko več.

Slovensko deželno gospodarsko združenje si je stvar vzelo k srcu in tudi, predvsem po zaslugi prizadevanj obrtnikov, je bil konzorcij «Gometal» v teh dneh z notarskim aktom tudi dejansko ustanovljen.

Nameni tega konzorcija so združevanje proizvodnje med člani, skupni nastopi v prodaji tako na italijanskem kot na jugoslovanskem tržišču. S tem v zvezi velja omeniti možnost vzpostavitve kooperantskih odnosov z jugoslovanskimi partnerji. To v perspektivi pospešitve maloprodajnega sodelovanja v okviru o-simskih sporazumov, kot tudi sodelovanja s širšim slovenskim in jugoslovanskim področjem. To kooperantsko sodelovanje bo zavzelo v bodoče širše obsege in zanj se zanimajo še posebej Jugoslavlani. Delegacija Gospodarske zbornice Slovenije je namreč tako na lanskem kot na letošnjem Espo metu na sestankih s tukajšnjim trgovinsko zbornico poudarjala nujnost take industrijske kooperacije in je pripravljala dati vso svojo podporo takim pobudam. Naši obrtniki, združeni v «Gometalu», bodo imeli sedaj možnost sodelovati z večjimi partnerji tako pri nas kot v Jugoslaviji. O-samljeni bi tega ne zmogli.

Začasni sedež konzorcija je v Gorici, na Travniku šte. 11/1, v sosedstvi pisarni, ki je poleg pisarne SDZ. V načrtu svojega delovanja ima «Gometal» mehaniko obdelavo, instalacijska dela, kovinsko proizvodnjo, izdelavo strojev za poljedelstvo, zunanjo trgovinsko dejavnost in nudenje raznih uslug in ser-

visov. Zainteresirani so nam povedali, da si želijo sodelovanje in pristop v konzorcij še drugih naših obrtnikov iste stroke.

Pobudo ustanovitve konzorcija seveda pozdravljamo, ker gre za višjo obliko našega zamejskega gospodarstva. Naši obrtniki so si s pomočjo SDZ že ogledali nekatera podjetja v Sloveniji in ugotovili možnosti kooperacije. Poudariti moramo, da predstavljajo osimski sporazumi med Italijo in Jugoslavijo eno od izhodiščnih točk našega zamejskega gospodarskega razvoja, ob upoštevanju bodočega razvoja, ob uveljavljanju globalni zaščiti slovenske etnične skupnosti in Italiji. Slovenski gospodarski operaterji se morajo zaradi tega čim konkretnije vključiti v gospodarski del teh sporazumov in ne stati pasivno ob robu dogajanja. To vključevanje pa je možno le preko združevanja sedanje razdrobljenosti predvsem na proizvodnem pod-

ročju, kajti samo to področje in njegov uspešni razvoj predstavljata za nas realno podlago bodočega obstoja in razvoja. Slovenci smo se v teh krajih ohranili in razvijali predvsem takrat, ko smo bili gospodarsko močnejši. Vzpostavimo s tem sta se razvijala tudi solstvo, kultura in naša etnična skupnost.

V okviru radijske rubrike Fatti ed echi (Dogodki in odmevi), ki je na sporedu vsako nedeljo ob 11. uri na valovih radijske Koper, se bo danes, z intervjujem Izidora Predana, odgovornega urednika Novega Matjurja, zaključil ciklus oddaj o tem beneškem časopisu. Vedno danes bo koprski radio med oddajo Stretta di mano ob 15. uri prenašal intervju prof. Marina Qualize na temo: Pričakovanja in upanja manjšine.

ZARADI BURJE IN TOČE PREJŠNJIH DNI

7 MILIJARD DINARJEV ŠKODE NA PODROČJU ZAHODNIH BRD

Prvi ukrepi v novogoriški občini

Po prvi oceni izvršnega sveta občinske skupščine v Novi Gorici, ki se je sestel v petek, znaša celotna škoda po neurju iz prejšnjih dni na področju občine približno sedem milijard starih dinarjev. Kmetijstvo je pri tem oskodovalo za nekaj več kot šest milijard, prometne infrastrukture pa za približno 800 milijonov. Neurje s točo je zajelo najbolj zahodni del Brd na meji z Italijo in sicer Kozbanski kot in Kambrško ter del Trnovske planote dol do Šempasa. Na pogovoru na novogoriški o-čini so sprejeli prve ukrepe. Tovarna sadnih sokov Fructal iz Ajdovščine bo odkupila poškodovano sadje. Škoda pri trtah in pri sadnih drevesih dosega po nekod 80 odstotkov. Del škode bodo krije zavarovalnice, prizadeti ljudje

Zahvala

Prosvetno društvo «Danica» z Vrha se prisrčno zahvaljuje Renu Devetaku za podarjene oblate dekliskemu zboru «Danica».

VAŽEN SESTANEK V NOVI GORICI

V teku obsežna akcija za hitro gradnjo obmejnega cestnega prehoda pri Vrtojbi

Predsednik izvršnega sveta SRS dr. Vratuša je obljubil vso pomoč Novogoričanom Pripravljeni so načrti za gradnjo mejnega prehoda in prvega odseka avtoceste

Podpredsednik Milija Rode in predsednik IS SRS dr. Anton Vratuša si z Markovega hriba ogledujeta Gorico in mejno črto

Predsednik izvršnega sveta SRS dr. Anton Vratuša si je v petek popoldne ogledal Erjavčev drevored v Novi Gorici, kjer bodo v kratkem odprli prehod za pešce in kraj na vrtojbskem polju, kjer bo novo obmejno postajališče. Zatem se je sešel z zastopniki politično-upravnega in gospodarskega življenja novogoriške občine in se z njimi pomenil o vseh vprašanih, ki so v zvezi z gradnjo novih mejnih preho-

dov, avtoceste, maloobmejnega prometa. Dr. Vratuša, ki je bil dopolne podpredsednik izvršnega sveta Dušan Šinigoj in Milija Rode ter sekretarja za urbanizem Marija Vičar - Zupančič in drugi sodelavci. Predsednik slovenske vlade se je osebno prepričal o gneči na obmejnem prehodu pri Rdeči hiši, saj je bilo ob uri, ko je šel iz Nove Gorice na gradbišče obmejne preho- pri Vrtojbi, na vseh cestah, ki peljejo k mednarodnemu prehodu, na obeh straneh meje, v kolonah več sto avtomobilov in je bil promet zelo otežen, čeprav so se carinske formalnosti odvijale zelo hitro.

Največ zanimanja v Novi Gorici kažejo v tem trenutku tudi v želji po čim hitrejši izvedbi osimskih sporazumov, za rešitev vprašanja mejnih prehodov in za gradnjo avtoceste proti Razdrtju. Predsednik izvršnega sveta občine Stojan Vodopivec je visokemu gostu povedal, da so z načrti že zelo napredovali in da so ti usklajeni z italijanskim partnerjem. Dosežen je bil sporazum o načrtu briške ceste, za pripravo podrobnih načrtov. Za ceste in most na jugoslovanski strani bi potrebovali 12 milijard dinarjev. Za naprave na novem prehodu v Erjavčevem drevoredu so zagotovljena sredstva na obeh straneh in gradnja dela se bodo pričela jeseni.

Vprašanje zase je financiranje novega mejnega prehoda Vrtojba -

Štandrež. Načrti so usklajeni med italijansko in jugoslovansko stranjo na Tolminskem, so spremljali podpredsednika izvršnega sveta Dušan Šinigoj in Milija Rode ter sekretarja za urbanizem Marija Vičar - Zupančič in drugi sodelavci. Predsednik slovenske vlade se je osebno prepričal o gneči na obmejnem prehodu pri Rdeči hiši, saj je bilo ob uri, ko je šel iz Nove Gorice na gradbišče obmejne preho- pri Vrtojbi, na vseh cestah, ki peljejo k mednarodnemu prehodu, na obeh straneh meje, v kolonah več sto avtomobilov in je bil promet zelo otežen, čeprav so se carinske formalnosti odvijale zelo hitro.

Važnost hitre izgradnje tega objekta, tudi ker so dela na italijanski strani že stekla, je bila podkrepljena tudi z dejstvom, da gre preko sedanjega prehoda pri Rdeči hiši 60 odstotkov jugoslovanske italijanskega tovornega prometa. Govor je bil tudi o avtocesti blok Razdrtje. Letošnji jesen prično graditi prva dva kilometra te ceste od mednarodnega prehoda do Šempetra, gotovi pa so načrti za to cesto do Sela, sedaj pa bodo naročili načrte za odsek med Razdrtjem in Vipavo.

Osnovno pa je vprašanje razpoložljivosti finančnih sredstev. Dr. Vratuša je dejal, da se v Ljubljani zaveda o važnosti gradnje teh objektov, ki spadajo tudi v okvir osimskih sporazumov. Republiški izvršni svet bo čimprej napravil vse korake, da se uskladijo razne želje, potrebe in pristojnosti in da se z gradnjo obmejne preho- ter prvih odsekov avtoceste tudi prične čimprej. Povedal pa je tudi, da je v teku široka razprava o nujni potrebi gradnje novih cest in urejanja že obstoječih v vsej Sloveniji, kajti lo vprašanje je sedaj zelo pereče.

V razpravo so posegli še podpredsednik občinske skupščine Zorko Debeljak in podpredsednik republiškega izvršnega sveta Milija Rode. Govor je bil tudi o maloobmejnem prometu in o vseh vprašanih, ki se v tem trenutku pojavljajo na novogoriškem področju.

Z izidi na učiteljsko konec letošnjih matur

Na slovenskem učiteljsko «Simon Gregorčič» so včeraj objavili izide mature. Kot na liceju in na trgovskem zavodu so se izpiti tudi na tej šoli zaključili že pred časom, vendar je bilo treba počakati na izide, ker je ista komisija morala izprati in oceniti številne maturante tržaškega učiteljskega. Pred maturitno komisijo so svojo zrelost dokazali naslednji dijaki in dijakinje: Loredana Alt, Julijana Bastiani, Mavricij Černič, Dorela Cingerli, Stefan Čotič, Sonja Culiat, Tomaž Devetak, Ivanka Devetna, Boris Godelet, Ana Gramar, Silvana Perse in Erika Zavadvav. Dve dijakinji sta bili zavrnjeni.

Prav tako so se že pred nekaj dnevi zaključili izpiti na šoli za vrtnarice, kjer so vse štiri dijakinje uspešno opravile še to zadnjo preizkušnjo. Za poklic vrtnarice so bile usposobljene: Alenka Drobež, Loredana Lavrenčič, Emanuela Leban in Nadja Pavletič.

Septembra v Bohinju mladinski seminar

Tudi letos organizira Mladinski krožek iz Gorice že tradicionalni mladinski seminar (sedmi po vrsti) v Mladinskem domu v Bohinju. VII. seminar bo od 7. do 10. septembra.

Po zgledu lanskega seminarja bo tudi letošnji organiziran pod pokroviteljstvom Mladinskega odbora pri SKZ ter seminarja se bo od udeležili tudi predstavniki vseh starih obmejnih OK ZSM (Tolmin, Nova Gorica, Sežana in Koper).

Zainteresirani mladinci, ki se nameravajo udeležiti seminarja v Bohinju, se lahko vpišejo na sedežu MK-G (Ul. Montesanto 84, Gorica, tel. 83495, v jutranjih urah pri Davidu Sošolu) ali pa na sedežu SKGZ v Gorici (Ul. Malta 2, tel. 2495), kjer lahko tudi dobijo vse potrebne informacije. Rok vpisa zapade 25. avgusta. (ik)

Prosveta

V gostini Devetak na Vrhu bodo od četrta, 27., do ponedeljka, 31. t.m., pobira članarino za PD «Danica». Društvo zato vabi dosežane člane in vse, ki bi radi sodelovali v društvu, naj v teh dneh poravnajo svoj delež. Z novim sistemom, ki so ga uvedli letos, bodo redni člani plačevali 2.000, simpatizerji 3.000 in mladinci 500 lir letno.

Razna obvestila

Uprava slovenskega dijaškega doma v Gorici obvešča, da bo dom od jutri, 24. julija, do vključno 21. avgusta. Redno vpisovanje gojencev za šolsko leto 1978/79 se bo začelo 28. avgusta. Vpisovalci bodo vsak delavnik od 9. do 13. ure.

Prispevki

Leonard Malič s Peči je v sklad za postavitev partizanskega spomenika v Štandrežu prispeval 12.000 lir.

IZLET OB KONCU TEDNA

GORIŠKI PLANINCI VABIJO V SOBOTO NA TRIGLAV

Odpeljali se bodo do Zadnjice, od tam pa peš do Dolica

Bila bi sramota, če ne bi ob 200-letnici prvega pristopa na Triglav, obiskali naš najvišji vrh. Goriški planinci so se odločili, da bodo to storili ob koncu tedna, v soboto, 29. in nedeljo, 30. julija, v upanju, da jim bo vreme vsaj malo naklonjeno.

Maršrute: Gorica, Trenta, Zadnjica. Od tu se bodo po vojaški poti povzpeli tako visoko. Najbrž na se bo pri Aljaževem stolpu zbrala kar cela družčina, saj je Triglav letos nekakšna obvezna točka. Pri Aljaževem stolpu se bodo Goričani najbrž srečali tudi s skupino Sovodencem, ki bo šla na pot že v petek iz Bohinja, preko Vogla, Kome in doline Sedmerih jezer in ki v teh dneh pridno vadijo, da bi bili kos naporni poti.

Kakor smo v našem dnevniku že poročali, se bodo izletniki podali na pot v soboto ob 14. uri. Zbrali se bodo na Travniku, od koder se bodo odpeljali z lastnimi sredstvi.

Prireditelj so nam posebej naročili, naj udeležence opomnijo, da vzamejo s sabo primerno opremo, kajti vreme je letos posebno muharo.

Vesti iz bolnišnice

V petek popoldne so sprejeli v goriško splošno bolnišnico 73-letno upokojenko «lenu Grassevich iz Ul. Mattioli v Gorici. Zenska se je ponesrečila pred mehanično delavnico

NAVDUŠENJE OTROK PRIČA O USPEHU SLOVENSKEGA POLETNEGA SREDIŠČA

Prizor z zaključnega nastopa udeležencev poletnega središča. Namesto, odra so otroci izkoristili za nastop ladje, ki so si jo sami zgradili na dvorišču dijaškega doma

S prijetno zaključno prireditvijo se je v petek zvečer v dijaškem domu «Simon Gregorčič» v Gorici zaključilo delovanje slovenskega poletnega središča. Po treh tednih skupnega življenja, med katerim so otroci s sodelovanjem in pomočjo 14 animatorjev in vzgojiteljev privedli številne prijetne ure ob igri in kreativnih dejavnostih, se je o-koli 60 udeležencev centra razšlo. Na obrazih vseh je bilo, kljub mladostni razposajenosti, močeno razbrati kanček ožornosti zaradi konca počitnic in prijetnih doživetij v veseli družbi.

Eden izmed prisotnih staršev se je zaskrbljeno vpraševal, kam naj sedaj da svojega otroka. «Tukaj sta lahko živila skupinsko življenje, v družbi številnih vrstnikov, kar je za otroka izredno važno, doma pa bosta zopet utrujena in družinskega kroga, saj današnji ritem življenja ne dopušča, da bi se otroci podili po cestah, kot smo se mi nekoč».

Positivno oceno o tej pobudi, ki je bila letos po zaslugi TO SKGZ prvič tudi v Gorici, je dal tudi predsednik poletnega središča prof. Karel Černič v uvodnem govoru na prireditvi. Omenil je anketo, ki so jo animatorji izvedli zadnji dan centra, na katero so otroci skoraj brez izjeme odgovorili, da so se v treh tednih skupnega življenja dobro počutili in da bi se radi vrnili tudi prihodnje leto.

Po obračunu opravljenega dela, ki ga je v imenu vzgojiteljev in animatorjev podal David Sošol, je sledil nastop otrok, ki so letos obiskovali poletno središče. Pričeli so ga s šaljivim lutkovnim prikazom, ki je nato povezoval tudi ostale točke. Navdušeno odobravanje med starši in ostalimi prisotnimi je žela predelana zgodba o Janku in Metki, ki so jo otroci

uprizorili v pisanih kostumih. Sledil je glasbeni nastop skupine malčkov, nato pa so prireditev vsi skupaj sklenili z mornarskimi pesmimi na čast ladji, ki so si jo sami zgradili in ki je postala simbol letošnjega središča.

Po prireditvi so na dvorišču dijaškega doma prižgali kres. Še majhen prizgizek, ogled razstave del, ki so jih napravili otroci in letošnjega poletnega središča v dijaškem domu je bilo konec.

Živahno na mejnih prehodih in v goriških trgovinah

Marsikateri goriški trgovci letos ne bo zapel trgovine ob koncu julija in v začetku avgusta, da bi odšel na dopust. V trgovinah, zlasti tistih s tehničnim blagom, konfekcijo, čevlji, pa tudi v trgovinah ještevlin, zadnje čase kar mrglju kupcev z druge strani meje. Posebno živahno je bilo na goriških ulicah včeraj in v petek, ko je prišlo v naše mesto neobičajno veliko število kupcev. V petek, tako vedo povedati nekateri, ki so si ključ vrvež na mejnem prehodu upali čez mejo, je kolona vozil ob vstopu v Italijo segala predora pod Panovcem. Včeraj je sicer gneča na meji nekoliko popustila, kajti ni bilo običajnega navela Videmčanov, ker so bile trgovine v Novi Gorici, zaradi praznika zaprte. Gorica je nedavnega privabila predvsem kupce iz Slovenije, v zadnjem času pa je po goriških ulicah slišati kar precej hrvaske in srbske govorice, kar je dokaz, da se vsaj del reke kupcev, ki je prej polnila žepo tržaških trgovcev, usmerja k nam.

INTER CENTRO SPORT

GORICA
Tržaška cesta (nasproti letališča, blizu mejnega prehoda Miren)
Tel. 30-910
VELIKI NAKUPOVALNI CENTER ZA VSE SPORTNE PANOGE

ski rolke za smučanje po travi

— vse za tenis — za v hribe — za vodni šport
— šotori in oprema za kampiranje
— športni čevlji najboljših znamk

VELIKA IZBIRA GUMIJASTIH COLNOV
IN POČITNIŠKIH PRIKOLIC

TVRDKA

LESTAN NICOLÒ

GORICA — Ul. Garzaroli 105 — Tel. 81-801

Edini zastopnik za barvne TV sprejemnike SABA, SCHAUB LORENZ, NORD MENDE, LOEWE OPTA.

V prodaji tudi ostali barvni TV sprejemniki kot GRUNDIG, BLAUPUNKT, SIEMENS itd.

Specializirana trgovina za Hi-Fi naprave: YAMAHA, AKAI, SANYO, MARANT, AR, ADC, AUGUSTA, CORAL, KOSS NAD, THORFENS, WINTPE, REVAL.

Vse v najsoodnejših tehničnih izvedbah in po najkoneknejših cenah.

Zastopnik za Goriško
VOJKO NARDIN

Gorica — Štandrež
Ul. del Carso 67
tel. 81310

UNION PIVO

V vročih dneh
pijte sveže ljubljansko

PO ENEM LETU KOMISARSKE UPRAVE

V Tržiču je bila prva seja novoizvoljenega občinskega sveta

Župana bodo izvolili na prihodnji seji - Nov župan v Romansu - Prva seja v Gračežu 31. julija

Po letu dni imamo končno Tržič spet demokratično izvoljeni občinski svet. Sestel se je prvič v petek zvečer, sklical ga je izredni komisar dr. La Rosa. Ta je v precej dolgem uvodu, ko je predsedoval seji, orisal enoletno komisarsko upravljanje občine in tako seznanil svetovalce s tem, kar je bilo v tem času napravljenega. Mimo vseh običajev so v sejni dvorani bili prisotni tudi predstavniki državnih funkcij.

Zatem je predsedniško mesto zasedel demokratični svetovalec Lucian Robulica, ki je dobil največje število preferenčnih glasov. Najprej so ugotovili izvoljenost vseh svetovalcev in že takoj v začetku zavrnili nekatere očitke misovskega svetovalca, ki je menil, da nimata dva komunistična in dva demokratijska svetovalca pravice zasedati svetovalskih mest.

Ni pa prišlo do razprave o izvolitvi župana in odbornikov, ker so se v teku razprave med političnimi strankami. V tem trenutku ni še moč reči kakšno upravo bo imel v prihodnjih petih letih Tržič.

Tudi v Romansu so imeli prvo sejo novoizvoljenega občinskega sveta v petek zvečer. Za župana je bil izvoljen komunist Edi Petruz v odboru so še kot stalni člani socialisti Oreste De Martina (ta podžupan) in Giorgio Bernadel ter komunisti Giorgio Simoniti in Lucio Lorenzon, namestnika pa sta komunisti Vanni Bertoni in Anamaria Fattori. Demokratijska manjšina se je vzdržala. Izredni komisar je za ponedeljek

Praznik petja in vina v Pevmi

PROGRAM

V PETEK, 27. julija, ob 20. uri briškola z bogatimi nagradami
V SOBOTO, 29. julija, zvečer ples s ansambli «DOBRI PRIJATELJI» iz Brežic, ki je dobil prvo nagrado za najboljšo izvedbo na festivalu v Števerjanu;

V NEDELJO, 30. julija, ob 18. uri: kulturni program z nastopom zborov in instrumentalnih skupin, za ples igrajo «DOBRI PRIJATELJI»;

V PONEDELJEK, 31. julija, zvečer ples s ansambli «BRIŠKI SLAVČEK» iz Števerjana in zaključek praznika.

SPECIALITETE NA ŽARU
IN RAZSTAVA TER POKUŠNJA DOMAČIH VIN

V ŠTANDREŽU danes ob 20.30

KOTALKARSKA REVIIJA

OB LETOŠNJIH MATURAH

Smisel znanja

Mature na slovenskih višjih srednjih šolah so končane. Dijaki so lahko na oglasnih deskah prebrali ocene, ki naj bi bile rezultat večletnega študija. Poslušali smo nekaj izpraševanj na slovenskem klasičnem liceju F. Prešeren, na istoimenskem znanstvenem liceju, na trgovskem tehničnem zavodu ž. Zois, na učiteljski A. M. Slomšek in šoli za vrtarstvo. Pogovarjali smo se s profesorji in dijaki, zbrali smo vtise. Moje stališče do matur je, da zrelostni izpiti niso pravi pokazatelj šolske stvarnosti in dejanskega dijakevega znanja. Šolsko problematiko lahko ocenjujemo le, če dogajanje na šoli zvesto sledimo, če razčlenimo vse njene aspekte. Matura je le konica ledene gore.

Kljub temu se ob zaključnem izpitu odpira vrsta vprašanj, ki so zelo pomembna in ki se ponavljajo iz leta v leto. Začnimo pri navolnih maturitetnih nalogah. Najbolj očitek je tudi letos bil, da naloge ne upoštevajo dejanskega znanja dijakov, ali bolje, od dijakov zahtevajo to, česar jim šola ni dala. Očitek drži, vendar ne popolnoma. Razločevati moramo namreč med tem, kar mora šola dijakom nuditi in med tistim, kar si morajo dijaki sami pridobiti z branjem knjig, časopisov, z gledanjem televizije, filmskih in gledaliških predstav, z obiskovanjem predavanj itd. Šola mora nuditi podlago, sredstva s katerimi bo dijak lahko razbiral stvarnost v kateri živi in s katerimi se bo lahko pokleno izpolnjeval. Višja srednja šola naj bi nudila splošno in strokovno izobrazbo, slednja velja predvsem za poklicne šole. Šola pa ne more in ne sme ponuditi dijakom dokončne slike in dokončnega mnenja o vsem. Izgovor: »Tega se v šoli nismo učili, ne moremo vedno veljati. Kdor je pisal na primer nalogo o vplivih delavskega gibanja ali o evropskem parlamentu, se ni mogel naslanjati na naučeno snov, moral je biti bolj splošno razgledan. Tudi zanimanje je vreden znak zrelosti. To seveda ne odveže dijakov, da dajo dijakom več kot samo to, kar je zapisano v večkrat že zastarelih učbenikih. Naloga za boljše šole morajo nujno težiti k temu, da preraščemo neko danost, niti ne moremo obdolžiti za morebitne slabše rezultate samo profesorjev, dijakov, staršev, ali pa splošnejšega družbenega položaja, v katerem šola živi. Samo skupni napor lahko jamčijo dijakovo kulturno, strokovno in državljansko rast.

Drugi nesporazum se mi zdi v geslu »dialog mora biti«. Nesporazum nastane navadno takrat, ko moramo določiti, kaj naj bi dialog dejansko bil. Po mojem mnenju dialog ne pomeni prostega pogovora ali povprečnega znanja. Za dialog sta potrebna poznanje snovi in zmožnost, da znanje aktualiziramo s svojimi osebnimi in družbenimi izkušnjami. Jasno je, da pomeni povedati o nekom svoje mnenje tudi to, da dotičnega poznamo. To dejstvo poudarjam, ker sem videl, da je neznanje najhujša težava. Dijaki, ki so pripravljani se ponavadi znajo izmazati iz trenutnih zagat. Ostro nasprotujem nevednosti, kajti zdi se mi, da je nevednost boleča človekova in družbena pomankljivost. Cankar nas je o tem temeljito poučil. Če dialog pojmuje kot poznanje snovi in kot to, da lahko svoje znanje tudi uporabimo, potem se mi zdi dialog nujen. Če se snovi naučimo samo na izust pomeni, da bo naše znanje ničevno in neuporabno. V tem smislu postavja tudi naloga učiteljev in profesorjev dovolj jasna: učiti ne pomeni samo predavati ampak vzpodbujati dijakovo aktivnost, ustvarjalnost in fantazijo; to je osnovni princip modernih učbenikov. To se seveda vedno ne dogaja. Na primer večje razlike med solami, ena šola nudi dijakom mnogo več kot druga, tu moramo iskati tudi subjektivne krivde. V poklicnih šolah bi morali biti

še posebno pozorni, saj bodo šli absolventi v poklice in tudi v tako pomembne poklice, kot je na primer učiteljski. Danes ni dopustno, da morajo na nekaterih šolah dijaki preštudirati več strani obsegajoči program, na drugih pa se profesorji zadovoljijo z zelo skromnim delovnim načrtom. Poslušal sem izredno pripravljene dijake in pa zelo zelo slabe dijake, razlika je bila tolikšna, da jo težko opravičimo z osebnim nadarjenostjo ali zanimanjem.

Problem, ki se mi zdi zelo važen so delovne navede. Priznati moramo, da šola ni vedno vzpodbudna, da družbene okoliščine (na primer brezposelnost intelektualnih moči) večkrat izpodbijajo veselje do študija, vendar si moramo biti edini, da je kljub vsemu študij plemenito opravilo. Pri tem ostavljamo lahko zaidem v poceni moraliziranje, vendar moram kljub tej nevarnosti zapisati, da ne more biti uspehov brez dela. Študij mora biti veselje, vendar pomeni tudi premočanje številnih težav. Samo z resnim prizadevanjem bomo gradili bolj humani svet. Koliko mladih (in ne samo mladih) vihti bojne zastave, govori o Marxu ali filozofih eksistencialne stiske, se vklaplja v kulturne mode, ne da bi poznali na primer Marxa ali Nietzscheja ali koga drugega. Polni smo si usta s težimi in hudomodnimi besedami, ne da bi vedeli za njihov smisel. Šola bi morala biti kraj, kjer si z delom ustvarjamo podlago za družbeno aktivnost, kjer si gradimo del svojega obraza. V današnjem stanju šolske stvarnosti se moramo vsi prizadevati za večjo zahtevnost. Tudi sami starši bi ne smeli meriti šole po ocenah. Ki jih sinovi dobijo. Velikokrat se zgodi, da iste ocene prikrivajo zelo različno znanje, bistveno je seveda znanje, ocena je preveč muhasta oznaka.

V pričujočem članku bi želel posvetiti še nekaj stavkov tistim, ki o šoli pišejo. Nekateri dvomijo, da lahko kritično pisanje koristi, kritičen odnos naj bi slovenski šoli škodil, rezultatov tudi ne smemo podcenjevati itd. Popolnoma se strinjam, da dosežkov naše slovenske šole ne smemo podcenjevati, hkrati pa moramo vedeti, da šola ni blago, ki ga mora trgovec vedno hvaliti. Šola je naša najdragocenejša ustanova, to kar je dragoceno pa najbolje ohranimo, če pravočasno ugotovimo napake. Slovenska šola običajno splošno italijansko krizo, ni imuna pred njo, zato moramo biti pozorni. Borimo se za avtonomijo naše šole, borba je nujna, vendar bomo morali znati avtonomijo uporabiti. Ko bomo morali šole še nadalje bogatiti z novimi vsebinami, bo verjetno prišel prav tudi kak nasvet tistih, ki sledijo dogajanju na šoli od zunaj.

ACE MERMOJA

OBROBNi SPOMINI OB SIMPOZIJU O OTONU ŽUPANČIČU

Župančičeva karikatura v »Skovirju« in Berkopčeve blagozvočne pesnitve

S prvo slovensko filmsko igralko, Primorko Ito Rino (Ido Kravanja) na premieri njenega prvega filma

Ko je pred petdesetimi leti satirno-humoristični list »SKOVIR« objavil pricujoči linorez karikatur prvakov slovenske kulture — Oton Župančič in Riharda Jakopiča, sem bil študent arhitekture, že risar pri dnevniku »Jutro«. List sva ustanovila dober mesec po mojem izgonu s Filipom Omladičem, urednikom Jutrovega tednika »Domovina« in v vsaki številki objavljala take karikature raznih kulturnikov. Župančičeva karikatura so v našem tisku redki pojav. Verjetno zaradi izredne soosnovanja, ki ga je užival kot človek in tvorilec lepe slovenske besede. Dobro pomnim, kako je občudoval nesrečno umrli Ivo Sever, ki je o njem izdal knjigo, še predno je prišlo do trenja med njima zaradi člankov v »Samo-RODNOŠT«, kar je Župančiču od tujilo dr. Janka Lavrina, tomlača našega slovstva v Angliji. Takrat sem to revijo, ki je prva pričela objavljati Jakopičeve spomine, obilno zalagal s pikiranimi karikaturami njenih nasprotnikov in dobrohotnimi njenih snovotvorcev, kot smo se imenovali mladi so-trudniki. Med njimi je bil tudi predavatelj na minulem mednarodnem simpoziju ob 100-letnici Župančičevega rojstva, njegov rojak in tedaj nadebudni mlad pesnik dr. Oton Berkopček, ki mu je Sever zalozil zbirko pesmi »Dela novoborcev«. V »Samorodnosti« jih je izšlo enajst. Res škoda, da je ta, po duhu Župančiču tako sorodni Belokranjec, v tujini nehal pesniti. Čeprav je živel v bratski Pragi, pa zveni v njegovih pesmih tilia bol domotožja.

Posebno sta me tedaj, živečega v enako bratskem Zagrebu, ganila tista, ko mati, preprosta kmetica, piše sinu daleč v svetu v blagozvočnem narečju Bele krajine: Haj naj sinko iše pišem, več je kasno, a ne vidim — roka trudna, pamet trudna, dobro, da i dišem. (8 kitic)

Posebno sta me tedaj, živečega v enako bratskem Zagrebu, ganila tista, ko mati, preprosta kmetica, piše sinu daleč v svetu v blagozvočnem narečju Bele krajine: Haj naj sinko iše pišem, več je kasno, a ne vidim — roka trudna, pamet trudna, dobro, da i dišem. (8 kitic)

in tista, ki on odgovarja: Majčica, zakaj mi pišeš tak žalostna pisma, majčica, zakaj se vaveš tak žalostno bojiš. Veliš, najmilije dete se v svetu iti zgubiti če. Majčica ne! Tako sudiš me. (3 kitice)

V njih sem močno občutil sorodnost njegove in lastne usode, saj me je — emigranta — mati pričakovala celih 17 let. Oton Berkopček se iz sveta daleč ni vrnil v domovino, kot se je Oton Župančič, ki sem ga v »SKOVIRJU« narisal, kako se ozira po praznem kolodvoru s kovčkom, v katerem je prinesel iz tujine veliko, v domoljubju utripajoče pesniško srce. Tej risbi je kontrastno sledila risba Ite Rine, naše prve filmske zvezde, sredi navdušene množice, ko je prispela iz Berlina, da prisostvuje premieri svojega prvega filma »Dva srca v 3/4 taktu«. Bila je to Primorka Ida Kravanja, drugouvrščena za Zagrebčanko Vidačičevo, zmagovalko na prvem letopisnem tekmovalstvu za miss Jugoslavije. Ker sem stanoval pri Kravanjevih in bil že znan po risbah mladih polgolihih lepotic iz »Skovirja«, risb v »JUTRU« in »RAZGLEDU«, me je Ida naprosila, naj spremljam na premieri bučno reklamirane filma. Tako sem v izposojenem smokingu v loži kina »Sloga«, ob tej zapeljivi živi roži, sredi šopkov cvetja nestrpno čakal, da se pojavi na platnu. Čakanje je bilo precej dolgo, predno sem jo pogledal na nekaj minut občudovati v zelo skromni vlogi. V poznejših filmih se je seveda Ita Rina odlično uveljavila, zlasti v filmu »Erotrion«.

Z Župančičem sem se seznanil MILKO BAMBIČ (Nadaljevanje na 1. strani)

OTON ŽUPANČIČ
prvak slovenskih pesnikov
(Karikatura Milka Bambiča v Skovirju)RIHARD JAKOPIČ
prvak slovenskih slikarjev
(Karikatura Milka Bambiča v Skovirju)

Nove poti za dviganje kulture branja in razširjanje knjige v SR Sloveniji

Na nedavnem posvetovanju jugoslovanskih založnikov in knjigarjev v Kuparih pri Dubrovniku je imel referat na temo »Knjiga v svobodni menjavi dela« tudi predstavnik Cankarjeve založbe iz Ljubljane Martin Znidaršič.

Potem ko je v uvodu svojega referata, ugotovil, da je svobodna menjava dela kot nova in izvirna družbena ekonomska kategorija v SR Sloveniji tudi teoretično in z zakonskimi ukrepi se precej dobro obdelana in natančno definirana, pa so še številni problemi, ki je treba to teorijo izvajati v praksi. Kajti reševanje teh problemov terja popoln preobrat v tradicionalnem načinu gledanja na dohodec, do večerja pa tudi še danes, uporabljene ekonomske kategorije.

Založniška dejavnost, pa čeprav jo danes uvrščamo med kulturne dejavnosti, ostaja v svojem bistvu še naprej gospodarska dejavnost, ki je s pretežnim delom svojega dohodka povezana s tržiščem. Med vsemi kulturnimi dejavnostmi, ki se morajo vključiti v sistem svobodne menjave dela, je prav založniška dejavnost tista, ki ima največ gospodarskih in tržnih značilnosti. Menim, da je

treba jasno povedati, da funkcionalnost tržiska na založniško dejavnost delno pozitivno vpliva. Z razvijanjem svobodne menjave dela pa bo treba težiti za tem, da bi odpravili vse negativne učinke tržiska na knjigo, ki mora zares postati dostopna slehernemu delovnemu človeku.

Resnici na ljubo je treba reči, da knjiga danes to še ni. Če pogledamo vrsto dragih izdaj, katerih prodajne cene se gibljejo od 500, tisoč pa do 2 tisoč in še več dinarjev, potem moramo vedeti, da je to podoba tržiska knjige in odnosov, ki na tem tržisku vladajo v Sloveniji in v Jugoslaviji. To so vse knjige, ki so lahko tudi zelo pomembne, toda so dostopne samo določenemu delu delovnih ljudi. Redke raziskave v Jugoslaviji kažejo, da posamezne kategorije prebivalstva (nekvalficirani in polkvalficirani delavci, obrtniki, kmetovalci, ljudje z nižjimi dohodki) zelo slabo ali pa sploh ne prihajajo v stik s knjigo. Raziskave prav tako kažejo, da samo 12% prebivalstva kupuje žepne izdaje. Jasno je, da je takšno stanje družbeno nesprejemljivo in da bo treba usmeriti vse napore k dvigavanju kulture branja in

vzganjanju navad čitanja v vsej Jugoslaviji.

Trenutno vlada obdobje, ko je knjiga še v pretežni meri predmet, ki ga pogosto kupujejo iz potrebnosti ali katerega drugega snobizma. Knjiga bo namreč šele takrat zares postala družbena dobrina, kadar bo doseženo to, da jo bodo tudi brali. Založniki ne morejo biti ravnodušni do tega, če je knjiga, ki jo prodajajo, brana ali ni. Sedanja ekonomska ureditev, ki velja za založniško dejavnost, stimulira založnike, da knjigo prodajo na kakršenkoli način. V večini primerov izdajajo knjige za neznane kupce in bralce, in upajo, da jo bo uspešno prodali. S tega stališča knjigo tudi pripravljajo v uredništvu in tiskajo.

Danes v Jugoslaviji distribuirajo knjigo skozi tri kanale distribucije — preko knjigarjev, akviziterjev in s prodajo po pošti. Obseg vseh teh kanalov distribucije je različen pri raznih založnikih in v raznih republikah. V Sloveniji znaša povprečno po tretjino, ali v 1977 letu po 120 milijonov dinarjev pri sedmih večjih slovenskih založnikih.

Izhajajoč iz sedanjega položaja, v katerem je knjiga še preveč

blago, se v zadnjem času opaža pomembne spremembe tako pri založnikih samih, kot tudi v družbeni skupnosti, ki kažejo, po katerih poteh se bodo morali gibati. Če poskušamo prikazati prve oblike svobodne menjave dela v založniški dejavnosti, potem lahko navedemo za sedaj dve takšni obliki.

Prva oblika je indirektna svobodna menjava dela, ki se kaže v beneficiranih obrestih za pravo in zaloge izdaj, beneficirane obresti za potrebnosti kreditne za prodajo knjig na obroke, znižanje davka in dohodkov OZN, odkup knjig za knjižnice s strani kulturnih skupnosti, ali olajšave za založnike in subvencije kulturnih skupnosti in drugih SIS za posamezne izdaje.

Druga oblika je direktna svobodna menjava dela, to je oblika direktnega dogovarjanja med koristniki in proizvajalci knjig, ki pa se v Sloveniji še malo prakticira. Na tem področju so verjetno največ deseti v Bosni in Hercegovini, kjer na ta način distribuirajo »matne količine« knjig. D. Z.

(Nadaljevanje na 6. strani)

MARIBORSKO KULTURNO PISMO

Petje in razstave pred bogato jesenjo

Nastopi zborov Boris Kraigher in Angel Besednjak
Razstava tržaškega Mariborčana Zlatka Zejja

Žal, že vrsto let se Mariborčan pred prago poletne sezone ubadajo z organiziranjem poletnih prireditev, ki jih nikakor ne morejo priklicati k življenju. Zato si mora vsakdo sam poiskati kulturne dobrine s prgišča, ki ji ga nudi katera občasna prireditev. Zato je kulturni kronist v poletnem času največkrat v zadregi, o čem naj bi poročal. Zato bo to pismo bolj zbiralo prireditev, ki so bile ob nastopu poletja podobne sedanjega trenutka in slutnja prihodnosti.

Ko se je iztekala pomlad sta se oglasila vokalna glasbena ansambla, da bi pokazala sadove sezone. Akademski pevski zbor Boris Kraigher, sestavljen iz študentov in dijakov pod vodstvom agilnega zborovodje Stane Jurgeca, žanje velike uspehe. Tako je letos na republiškem tekmovalju slovenskih vokalnih zborov Naša pesem 78, prejel zlato plaketo, na veliki turneji po Nižemski pa laskava priznanja občinstva in kritikov.

Na zadnjem koncertu pred poletjem, je mešani zbor pred polno dvorano poslušalcev izvedel pester izbor od klasične do modernih zborovskih pesmi domačih in tujih skladateljev. Spet je požel nedolžno priznanje navdušenih poslušalcev.

Prijetna zvočnost glasov in dinamična zlitost od zborov, ki mu stiska čistost ne povzroča kakih tehničnih težav. Vsekakor bo simpatični zbor pod vodstvom izredno muzikalnega dirigenta Stane Jurgeca, še nadalje stal na čelu slovenskega vokalnega poustvarjanja.

Tudi ljubiteljski mešani zbor Angel Besednjak, katerega sestavljajo v glavnem delavci in uslužbenci, je izprizil svojo kvaliteto, s srebrno plaketo, ki jo je zasluženo prejel, prav tako na republiškem tekmovalju Naša pesem 78. Zbor je številčno šibak, kar se odraža zlasti v moških glasovih. Kljub temu pa je izvedel precej zahteven program čisto iz preprčljivo.

Discipliniranost zborov in veliko prizadevanje tenkočutnega zborovodje Ivana Vrbaniča, sta porok, da bo zbor še napredoval in premostil nekatere nevednosti ritmičnega in dinamičnega značaja.

Oba zboru APZ Boris Kraigher in Angel Besednjak sta se za nastop poletja prijetno oddolžila svojim zaslednim poslušalcem, ki jim je bilo njihovo petje prijetna popotnica za nastopajočo se počit.

niško razpoloženje. Sredi poletne suse je umetniška razstava slikarja Zlatka Zejja, resničen, osvežujoč dih v trenutni kulturni puščavi Maribora.

Zlatko Zei, Mariborčan in pred sedemdesetimi leti rojen v Trstu, je prehodil trnovo pot nekdanjega pregnanca z rodne zemlje. Kot narodno zaveden Slovenec in vsestranski talent, se je med obema svetovnima vojnama udeleževal na vseh poljih kulturnega življenja, tudi kot pevec in igralec, katerega domena je bila zlasti pantomima in komika. Vse svoje znanje je nato posvetil likovni umetnosti. Zlasti po zadnji vojni se je Zlatko Zei močno aktivno ukvarjal s slikarstvom, nekajkrat tudi kot gledališki scenograf. Kot agilen član in večkratni odbornik Društva slovenskih likovnih umetnikov podoborba Maribor, se je udeležil niza društvenih razstav doma in v inozemstvu.

Sedanja razstava je nekakšen prevez njegovega slikarskega udeleževanja, ki se mu je v zadnjih dveh, treh desetletjih popolnoma posvetil.

Razstavljene podobne so odraz vrstnega risarja, zlasti akvarelista krajinskih razpoloženj, najsi bodo to planine, morje, ali skalnat Kras, da, zlasti Kras. V raznih tehnikah, bodisi v olju, akvarelu in risbi so mu najbližje kraške skale, rdeča kraška zemlja in morske črte. S pravo mediteransko barvitostjo so prikazana likovna razpoloženja umetnika, ki jim je podrejal svoj življen in na široko razpet slikarski temperament. Razstava ne vzbuja zaman velikega zanimanja tudi v teh poletnih dneh.

Tudi poletna kulturna suša bo hitro minila in pripravila se je treba za jesen. Kot bi hoteli utiskati letošnjo poletno kulturno mrtvilo, so za najpomembnejši mariborski tradicionalni prireditvi, Baročni glasbeni festival in Borštnikovo srečanje, odgovorni že razgrnili svoj program.

Letošnji jubilejni, deseti festival baročne glasbe, se bo pričel 29. septembra in bo trajal do 16. oktobra. Dva dni pozneje, 18. oktobra, se bo pričelo Borštnikovo srečanje, ki bo trajalo do 28. oktobra.

Poglejmo na kratko, kaj bosta ponudila organizatorja obeh festivalov mariborskem občinstvu. Festival baročne glasbe bo otvoril

EMIL FRELIH

(Nadaljevanje na 6. strani)

OD AVGUSTA LETOS DO KONCA MAJA 1979

Pester koncertni program »Glasbenih srečanj« 78/79

V okviru »Tržaškega glasbenega septembra« bosta nastopila tudi violinist Črt Sisković in slovenska pianistka Marina Horak

Med glasbene prireditve v Trstu, ki niso deležne posebno vidnega propagandiranja, ki pa niso zaradi tega nič manj pomembne in kvalitetne, spadajo tudi »Glasbena srečanja« in pa »Tržaški glasbeni september«, ki ga prireja združenje Glasbena srečanja v sodelovanju s tržaško avtonomno letoviščarsko in turistično ustanovo. Zgodovina teh dveh glasbenih manifestacij je razmeroma kratka. »Glasbena srečanja« bodo letos na sporedu petič, »Glasbeni september« pa šele drugič. Toda že v tem kratkem razdobju je bilo v okviru obeh prireditev doslej 49 koncertov z okrog 175 nastopajočimi glasbeniki, pretežno mladimi iz Italije in mnogih evropskih držav, med njimi tudi iz sosednje Jugoslavije. Glavni pobudnik, organizator in sploh duša teh glasbenih manifestacij je prof. Sergio Cerneca, ki s posebnim zadovoljstvom poudarja, da je namen manifestacij uveljavljati mlade glasbene instrumentalne in vokalne koncertante v duhu mednarodnega sodelovanja in prijateljstva. Koncerti v okviru obeh manifestacij se odvijajo največ v akustično in ambientalno zanimivem okolju bivše bazilike sv. Silvestra, obkrožuje pa jih vedno večje število ljubiteljev glasbe in glasbene mladine.

Iz šeststopenjske (tudi v slovensčini in hrvaščini) programa, ki je pravkar prišel iz tiskarne, je razvidno, da obsega letošnji »Glasbeni september« 6 solističnih koncertov in enega ansambelskega-vokalnega. Koncerti se bodo začeli 24. avgusta in končali s koncertom 2. oktobra. 24. avgusta se bodo predstavili violončelist Ugo de Fazio z dvema Bachovima suitama, 31. avgusta pa naš mladi tržaški slovenski violinist Črt Sisković, ki bo tokrat imel za spremljevalko na klavirju Nemko Alsin Lander iz Koeln. Na sporedu bosta imela skladbe Uroša Kreka, Ysajaja, Beethovna, Brahmsa in Wieniawskega 7. decembra bo gost mlada in že uveljavljena slovenska pianistka in klavirčevalka Marina Horak s klavirskim recitalom. Izvajala bo Mozarta, Schumanna in Debussyja. Takoj za njo se bosta 14. in 21. septembra predstavila najprej tržaški pianist Giorgio Rittmayer

Duo San in Ino Mirković med koncertom v baziliki sv. Silvestra

(Bach - Busoni, Bartok, Chopin, Debussy) in nato romunsko pianistka Stefania Jienescu (Clementi, Chopin, Schumann, Liszt). 28. septembra bodo koncertirali: Beneski madrigalisti, vokalno-instrumentalni sedemčlanski ansambel, ki bo celoten večer posvetil izvedbi Monteverdievih del. Sezono bo 2. oktobra zaključil organist Sergio Paolini z deli Pachelbela, Buxtehudeja, Bacha, Duboisja, Boelmannja in Vienneja.

Sledili bodo koncerti »Glasbenih srečanj« za sezono 1978-79. Začeli se bodo 19. oktobra in končali 31. maja 1979. Program je že sestavljen in obsega naslednje koncerte: klavirski recital Marie Rite Verdard, klavirski duo Maria Conetta Acconia - Pia Carlini, duo Ca-

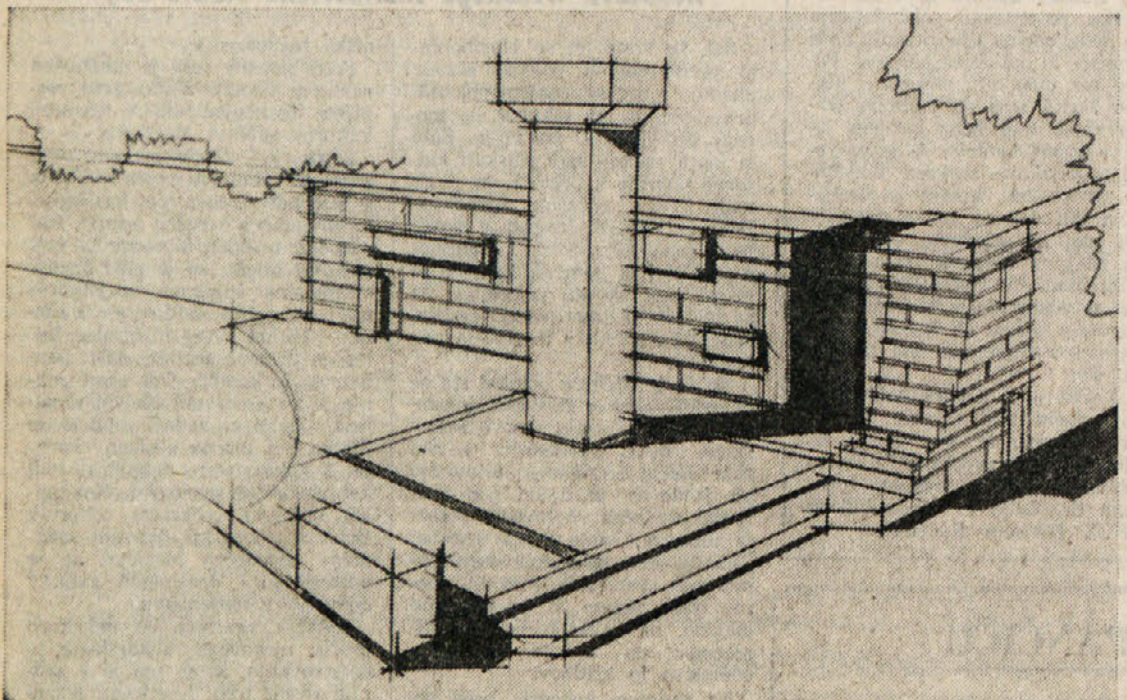
rola - Schiavon (flavta - klavir). Antienne arie (sopran, orgle, čembalo), koncert kitarista Enma Guerrata, orgelski koncert Cristine Antonini, klavirski recital Silvie Tarabocchia, instrumentalni kvintet J. Ibert, duo Casaccia - Gregoletto (kljunasta flavta - čembalo) in za konec koncert instrumentalne skupine Antiquae musicae Italicae studiosi iz Coma.

Dejansko pa se je koncertna sezona »Glasbenih srečanj« začela že minuli četrtek, ko sta se v baziliki sv. Silvestra predstavila reška brata San in Ino Mirković. Če se lahko dan sodi po jutru, potem in obsega naslednje koncerte: klavirski recital Marie Rite Verdard, klavirski duo Maria Conetta Acconia - Pia Carlini, duo Ca-

NA POBUDO NABREŽINSKEGA PROSVETNEGA DRUŠTVA IN OBČINSKE UPRAVE

Akcija za spomenik Igu Grudnu že v drugi fazi uresničevanja

Kipar prof. Kalin že izdelal doprni kip - Načrt celotnega spomeniškega okolja pred odobritvijo občinske gradbene komisije in spomeniškega varstva - Zbiranje sredstev

Skica spomeniškega obeležja Igo Gruden v Nabrežini

Akcija za postavitev spomenika Igu Grudnu je pred drugo fazo uresničevanja. Po začetnem zagonu, ki sta ga vsak po svoje dajala občinska uprava in prosvetno društvo »Igo Gruden«, so stvari tako napredovale, da lahko javnost seznanimo z naslednjimi dejstvi. Doprsni kip prof. Kalina, ki je svoj del naloge opravil mojstrsko (potrebni so še odlikci), je nared. Nared so tudi vloži na črti, ki je dni čakajo na odobritev občinske gradbene komisije in spomeniškega varstva. Pripravljeni odbor (v njem so tako predstavniki društva kakor predstavniki občinske uprave kot soudeleženci pri akciji) je te dni ugotovil, da je društvo kot investitor v tem trenutku pred odločilno nalogo: zbrati sredstva. Zahvaljujoč razumevanju oblikovalca kipa prof. Kalina, stroški ne bodo tolikšni, kot bi sicer v takem primeru lahko bili. Kljub temu bodo po prvem predračunu znašali od 4 do 5 milijonov lir. To je vsota, ki jo društvo prisililo k odločnejši akciji za zbiranje sredstev. Potrkati bo treba na vrata vseh naših zamejskih ustanov, potrkati na zavest občanov pa tudi na solidarnost rojakov v matični domovini. Računati bo morali tudi na sredstva s prireditelji, ki jih bo društvo v ta namen organiziralo neposredno pred otvoritvijo spomenika sredi oktobra. Če ne bo zapletljajev, naj bi bile vse potrebne formalnosti za gradnjo urejene do konca avgusta, ko bi naj izvajalec, domači obrtnik, začel z deli. Oblikovno je zamisel gradnje v tem: na tla predlagane parcele položiti bas-relief s talno oblogo iz temnega repenskega apnenca. Vse črte, ki sestavljajo lik in maso, naj bodo jasne, enostavne ter zato preproste in hitro izvedljive (kar je v danem trenutku še posebej pomembno). Celotna masa naj bo organizirana v harmonični sozvočnosti površinske obdelave materiala in kontrasta osnovnih tonov.

I. PERTOT

čitajte
PRIMORSKI
DNEVNIK

HVALEVREDNA POBUDA DOMAČINOV

Ob spomeniku NOB na Kontovelu bodo uredili tudi spominski park

V parku bodo plošče z imeni padlih domačinov v prvi in drugi svetovni vojni

Kdor je že obiskal spomenik padlim na Kontovelu, se ga prav posebno spominja zaradi njegove lepote. Skala iz belega apnenca, podobna vrhu Triglava in vode na modrem dnu pod njo dajeja spomeniku svojstven izraz svečanosti in veličine. Obiskovalci ima tak občutek tudi zaradi tega, ker stoji spomenik na pokopališču, na griču, ki ga obdaja tišina.

Spomenik so postavili kmalu po koncu vojne leta 1947. Glavni pobudnik takratne akcije za njegovo postavitev je bil prijatelj Cijak. Ob odkritju je bil prisoten tudi kontovelski revolucionar Ivan Regent. Spomenik je torej že star in potrebuje tudi redno vzdrževanje, ki je zaradi njegove značilnosti posebej zahtevna in predstavlja za tiste, ki za to skrbijo, nemajhen problem.

Sedaj pa nameravajo Kontovelci poleg spomenika urediti še spominski park. Skupina vasčanov, ki si je zastavila to nalogo je aktivna in več časa. Kaže, da bodo načrti tudi v najkrajšem času uresničili, saj prekrivata tisto površino že trava in so nasajena majhna drevesa. Površina namenjena parku, je tik za spomenikom, poleg katerega bo tudi dostop vanj, torej iz pokopališča. V park bi položili plošče z imeni do-

mačinov, ki so padli na raznih frontah že med prvo svetovno vojno in po njej ter med drugo svetovno vojno v NOB.

Pobuda je vsekakor hvalevredna in upati je, da se bo tudi uresničila, saj je lep travnik za spomenikom res primeren za takšen spominski park.

mačinov, ki so padli na raznih frontah že med prvo svetovno vojno in po njej ter med drugo svetovno vojno v NOB.

Pobuda je vsekakor hvalevredna in upati je, da se bo tudi uresničila, saj je lep travnik za spomenikom res primeren za takšen spominski park.

mačinov, ki so padli na raznih frontah že med prvo svetovno vojno in po njej ter med drugo svetovno vojno v NOB.

mačinov, ki so padli na raznih frontah že med prvo svetovno vojno in po njej ter med drugo svetovno vojno v NOB.

IZ MAVHINJ

Neurejenost na pokopališču

Vihar, ki je zajel deželo, je pustil sledove tudi v Mavhinhah, kjer je uničil lep del pridelkov. Največjo škodo je prav gotovo povzročil na vinski trti na kateri je uničil približno od 20 do 30 odst. pridelka.

Vendar danes ne bi govoril o viharju in škodi, marveč o stanju mavhinskega - cerovskega pokopališča. Ob vsakem dežju stee voda, ki se nabere na mimo izpeljani deželni cesti in tista, ki se nabere na velikem prostoru pred pokopališčem, skozi vhod naravnost med grobove. Ob velikih nalivih in letos jih ni bilo malo, voda preplavi vse stene in niže ležeče grobove. Po mojem mnenju, bi se ta nevarnost dala odpraviti z zelo majhnimi stroški. Dovolj bi bilo skopati jarek mimo pokopališkega zidu in vhoda na spodaj ležeči travnik.

Drugi problem je kapelica. Ta bi lahko služila kot žalna hiša, danes so na žalost v njej le razno orodje, steklenice in kozarci. Ko človek vstopi na pokopališče, takoj opazi, da je ob vhodu pipa s tekočo vodo, ki ji služi za podstavek star nagrobni kamen neznane mornarja, saj je na njem vklesano sidro. Bolj bi se prileglo betonsko korito! Naj še dodam, da so vhodna vrata, stebra, ki držata vrata in zidovi, ki omejujejo pokopališče potrebni takojšnjih popravil in da bi bilo treba očistiti vzhodno stran izven zida (občinski teren) kjer danes rastejo visoke koprive.

Vaščan

ENA OD POSLEDIC OPUŠČANJA KMETIJSKIH DEJAVNOSTI

Na Krasu vsako leto več modrasov

Kakšne so značilnosti teh naših strupenih plazilcev, kako se branimo pred modrasovim pikom in kakšne posledice ima njegov strup za žival in človeka

Statistike neoporečno govorijo, da je na našem Krasu iz leta v leto vse več modrasov. To nam lahko potrdijo izletniki in lovci, ki se vse pogostje srečujejo s tem strupenim plazilcem.

Zakaj se modras tako množi? Med glavnimi vzroki je treba navesti opustitev kmetijstva in propadanje gozdarstva zaradi usmeritve družbe na izkoriščanje termične energije (plina, plinskega olja in elektrike). Modras je v bistvu mirna žival, ki se rada sonči, a je počasna pri begu. Zato ljubi mirno okolje (in Kras postaja vse bolj mirno okolje, ker propada kmetijstvo) in priročno skrivališče (ki mu jih nudijo zmeraj bolj bujno rastlinstvo). Razen tega se s propadanjem kmetijstva vse bolj množi živali, ki služijo modrasom za hrano. Gre predvsem za poljske in gozdne miši ter krte. Istočasno pa je na Krasu vse manj naravnih sovražnikov modrasa kot so fazani, sokoli in druge grabežljive ptice, jabejci, ježi, divji prašiči, med domačimi živalmi pa zlasti purani in mačke.

Na Krasu poznamo v glavnem dva strupena plazila in sicer modras in gada. Oba imata značilnost, da sta dolga od 60 do 80 cm, imata ploščato in trikotno glavo (gledano od zgoraj), kratke rep, razmeroma debel trup. Razen tega imata navpično zenico (vse ostale, nestrupene kače, imajo okroglo zenico) in nepravilno položene luske na glavi, ki so vseh možgih oblik, od trikotne do kvadratne, šestkotne ali romboide. Kraški modras ima »na nosu« rožček, ki ga mu strci navzgor, medtem ko ga modras

ma. Razen tega ima modras po hrbtni temne lise v obliki črke Z, gad pa ima navadno temne romboide lise.

Zanimivo je, da je modras spolno zrel v petem letu življenja, ko poljske samice svojo partnerko, ki je navadno za 15-20 cm daljša. Stiri mesece po spolnem združenju skoli samica od 6 do 20 mladičev, ki so dolgi od 15 do 20 cm. Zanimivo je, da so mladiči že takoj strupeni, le da je njihova doza strupa manjša.

Zakaj je modras nevaren za človeka in za druge živali? Gre v bistvu za zelo mirno žival, ki napada manjše živali, a beži pred večjimi. Tudi človeka se boji, a če ga pika, ga zaradi obrambe, ko mu le-ta stopi na hrbet ali se mu nehoti približa.

Če je modras razmeroma mirna žival, ga je po drugi strani matri narava obdarila z drugačnim orožjem - strupom. Strup modrasa je najhujši naravni strup v našem okolju, ker sestoji iz množice toksinov, ki uničevalno vplivajo na skoraj vse življenjsko važne organe, zlasti pa na živce (paralizira okončin in dihalnih mišic, prividi, koma) in kri (hemoliza, množične krvavitve). Tako je žival, ki jo pika modras, neusmiljeno obsojena na smrt, navadno že v 10-15 minutah, potem pa jo modras dobesedno pogoltno (navadno gre za miši).

Tudi za človeka je modrasov strup smrtno nevaren, če ne dobi o pravih časih potrebne pomoči. Strup vbrizga modras iz čeljustnih žlez skozi dva večja zoba sekalca (ki sta preluknjana, kot igla pri zdravniški sirinji), naravnost v človeška tkiva. Navadno gre za gležnje ali nožne mečice, pogosti pa so tudi piki na rokah (nabiranje gob, poljskih cvetlic in belušev).

Kako se branimo pred modrasovim pikom? Paziti moramo na obutev, najbolje je, če nosimo skorja ali močne planinske čevlje, na mečicah pa imamo debele volnene nogavice. Najbolje je, če nosimo težke čevlje, visoke volnene nogavice, povrhu pa še dolge hlače, ki naj pokrivajo zgornji del čevljev. V hribe hodimo raje v skupinah, glasno govorimo in pojmoma, tako da modras pravčasno zbeži. Preden se dotaknemo zidov, griz ali grmov, potolčemo s palico in počakamo, ali kaj zasumi. Obkole in drugo ogrožilo, ki smo ga pustili na gmejni, dobro preteklo in raje dvignemo s palico, preden ga primemo z rokami (skrivališče modrasov).

Pametno je tudi, da zapremo vrata in okna avtomobilov, ki jih trenutno pustimo v naravi. Zlasti pri potokih, mlakah ali škavnah moramo dobro pregledati o-

Modras v svojem naravnem kraškem okolju

kolje, preden sedemo ali se česar koli dotaknemo. Ne vtikajmo prstov v razpoke po kraških jamah in grizah, prav tako ne vzdiguje kamnov z golimi rokami. Poletni modras paziti tudi, da se ne dotikamo nižjih vej na drevesih, preden si jih popolnoma ogledamo (samice namreč kotijo mladiče na nižjih vejah, pik v ramo, glavo ali roko pa je dosti hujši kot v nogo, ker so tkiva teh delov telesa bolj prekrvavljena).

Kljub vsej previdnosti pa se vseeno lahko zgodi, da človeka pika modras. V tem primeru pa je najboljša zdravilo protitoksični serum (siero antiofidično), ki ga vbrizgamo čimprej okoli rane (polovico doze) in v zgornji del pri-

zadele okončine (ostalo polovico). Rano moramo takoj razkužiti in razširiti, da izteče iz nje čimveč krvi in strupa, lahko pa jo tudi izsesamo ter nato izcedek izpljemo, če imamo le zdrava usta in zobe. Ob izvoru pridelke okončine pa pritrudimo hemostatični pas, vrvice, robec ali žico, da čimbolj izoliramo krvni obtok okončine, ki je prepojena s strupom. Človek, ki ga pika modras ali gad, naj ne opravlja naporov (bolje je, da ne hodi), ker s tem pospeši krvni obtok in kroženje strupa. Tudi ne ponujamo takemu pacientu alkoholnih pijač, ker te še pospešijo zastrupitev. Lahko pa nudimo takemu pacientu kavo ali nealkoholne pijače.

Najbolje je, da človeka, ki ga

je pical modras, prenesemo v najbližjo bolnišnico, kjer bo dobil v oddelku za reanimacijo vso potrebno oskrbo in bo ostal tam nekaj dni (2-3) na opazovanju. Priporočljivo je, da si izletniki, delavci in gozdarji, ki gredo radi v naravo, oskrbijo protitoksični serum (siero antiofidično Slavo), ki stane 6.500 lir in traja povprečno eno leto v hladilniku (tudi dve leti). Ta konfekcija vsebuje plastično skatlico s serumom, sirinjo, alkoholno vato in hemostatični pas. Kupiti se da v vseh lekarnah.

Naj ponovimo, da je protitoksični serum danes edino učinkovito zdravilo po kačjem pikju, vse drugo so le pripomočki.

DR. SREČKO SIMONETA

● Petje in razstave

(Nadaljevanje s 5. strani)

ril koncert novoustanovljenega Festivalnega komornega orkestra. To bo novost, razveseljiva toliko bolj, ker takšnega instrumentalnega ansambla Maribor že več kot desetletje pograba. Zanimiva bo koncertna izvedba barokne opere Actis in Galatea nemškega komponista Georga Friedricha Haendla, ki ga bodo razen mariborskega opernega orkestra in mešanega pevskega zbora iz pobratene nemškega mesta Marburga, izvedli še priznani solisti iz Ljubljane in Zagreba. Mariborski barokni ansambel Collegium musicum se bo, kot vsako leto, predstavil z izvedbo baroknih skladb. Samostojni solistični koncert na čembalu bo izvajal znani mariborski čembalist Franc Setine, do čim bodo festival zaključili moskovski madrigalisti.

Za Borštnikovo srečanje, na katerem bodo sodelovala vsa slovenska gledališča, in kot vselej doslej, tudi Stalno slovensko gledališče iz Trsta, bo program sestavljen iz teh del: Cervantes Tri medigre v izvedbi študentov ljubljanske akademije za igralsko usposobljenost, Lužan Srebrne nitke Ekspertmentalno gledališče Glej. Kosmač - Povse Balada o trobenki in obliku - Primorsko dramsko gledališče, Križka Gospoda Glembejci - Drama SNG Ljubljana, Lorca Donja Rosita - Mestno gledališče ljubljansko, slovenska pozija za otroke na odr - Mladinsko gledališče, Seligo Čarovnica iz Zgornje Davče - Slovensko ljudsko gledališče Celje, Shaffer Equus - Slovensko narodno gledališče Maribor in Fo Sedma zapoved: kradi malo manj - Stalno slovensko gledališče Trst.

Zunaj tekmovalnega programa bo nastopilo gledališče Atleje 212 iz Beograda z najboljšo uprizoritvijo letošnjega Sterijinega povelja Kamen pod glavo med srbske avtorice Milice Novković,

MLADINSKI RAZISKOVALNI KRAŠKI TABOR

«Malni» ob reki Pivki

Poleg raziskovanja starih razpadajočih mlinov so udeleženci tabora raziskovali tudi kraške jame

Ob 160-letnici turističnega razvoja sistema Postojnskih jam sta »Gibanje znanost mladinske in Jarmarska zveza Slovenije« organizirali v prvih dneh julija mladinski raziskovalni kraški tabor (MRKT). Je imel za temo: »Izkorisčanje voda v Pivki nekajkrat, danes in v bodoče v luči varstva narave«.

Tabora se je udeležilo 17 študentov iz vse Slovenije, tržaško slovensko dijaštvo pa so zastopali Ugo Simič in Eva Fornazarič z znanstvenega lica »France Prešeren« ter Igor Škamperle, ki o biskupje gozdarsko šolo v Postojni.

Program tabora, ki je imel svoj sedež v prostorih gozdarskega šolskega centra v Postojni, je bil razdeljen na dva dela: prvi del je obsegal ciklus strokovnih predavanj, drugi pa terensko delo. Program je bil kar zahteven: med številnimi predavanji naj omenim zlasti predavanje mentorja in predsednika komisije za zaščito jam in jamski turizem pri mednarodni speleološki zvezi prof. Habeta o mlinarstvu in zagatstvu ob reki Pivki ter predavanji prof. S. Peterlina in prof. Smerduja, ki sta govorila o naravnih pojavih na istem geografskem območju.

Ki terenskemu delu je spadalo raziskovanje zgodovine mlinov ali »malnov«, kot jim pravijo domačini. Veliko dela je bilo z izrisovanjem tlorisov in narisov samih mlinov ali stranskih risov mehanizmov na vodni pogon, ki so služili bodisi za vrtenje mlinških kamnov in za stresanje žita, ka-

boši. Prav tako v jeseni do mraza. Spominjam se še dobro nekatere profesorje: Ivana Vouka, kateremu sem večkrat nagajal, posebno ko je med poukom prevažal iz rušnice »Pačevino«, povest, ki je izhajala v Edinosti kot podlistek. Seveda se mi je profesor Vouk hudo maščeval. Za kazeno me je poslal v razred I. deklicam. To je bila najhujša kazna, kajti deklice so imele razrede na drugem hodniku, vmes pa so bila steklena vrata. Dekli in deklicam smo bili strogo ločeni in se nismo smeli družiti.

V lepem spominu mi je ostala učiteljica Paula Hočvarjeva. Z menoj je imela posebno potrpežljivost in veliko mi je pomagala pri zemljepisni in zgodovinski uri, kajti spomin me je večkrat zadrževal. V dobrem spominu imam tudi Alberta Široka, učil nas je slovenščino. Nosil je precej dolge lase, imel je navado, da se je sprejel gor in dol po razredu, z rokami pa si je popravljal dolge lase, ki so mu padali na obraz. Albert Širk nas je učil risanja. Njegovi priljubljeni motivi so bili morje, barke in ribiči.

V spominu mi je ostal tudi katehet Skabar. Pri vceroku smo uporabljali debele zvezke o kateri smo morali pisati vso cerkveno zgodovino. Čim je stopil v razred, že so bili naši zvezki na klopi in mi pripravljeni za pisanje. Gospod Skabar nas ni spraveval, le mimogrede nam je postavil kakšno vprašanje. Predvideval pa je, da se nam bližajo teški časi, ko bo naša slovenska beseda prepovedana. Zato je težil za tem, da bomo imeli čim več slovenskega ob hudi uri o kateri se nam učencem še sanjalo ni.

Pa tudi do drugih učiteljev sem imel veliko spoštovanje, do Kosiča, Logarja (ki nas je učil petje), Venturinja, Erzena, pa tudi do mladega Pahorja, ki je bil naš telovadni učitelj. Še danes se spominjam njegove telovadne ure na terasi z zastavicami.

Prav posebno pozornost zasluži ravnatelj Andrej Lok. On je skrbel za nas kot pravi oče. Spominjam se kako nam je zadnje leto v 8. razredu preskrbel skriptre za knjigovodstvo za vse učence. Slovenskih knjig ni bilo, zato je sam tipkal.

V osmem razredu smo napravili zadnji šolski izlet na Slavniki. Vodil nas je učitelj Venturini. S postaje sv. Andreja smo se z vlakom odpeljali skozi prekrasno, divjo Glinščico do Kozine. Od tu smo peščili po precej razvečeni poti proti Slavniku. Vreme ni bilo najlapse. Kmalu je začelo lahno rosi. Toda še predno smo prišli do vrha se je vili dež in nas premočil do kosti. Ni nam ostalo drugega kot da se vrnemo.

Učitelj Venturini pa je vedel za samotno kmetijo v bližini, zato nas je peljal tja. Stopili smo v res veliko prostorno kuhinjo z izredno velikimi ognjiščem. Prijazna gospodinja ni bila v zadregi zaradi tako številne družine. Povabila nas je, naj zasedemo klopi na ognjišču. Ni bilo treba dvakrat reči. Bili smo premočeni skoz in skoz; trepetali smo od mraza. Radi smo se stisnili, da je dobil vsak svoj prostor. Domači pa so nanosili na ognjišču, da je gorel sredi ognjišča: frask in »sarament«, da je kmalu nastal pravi kres. Ob njem mokrih oblek, ki so se ob ognju hitro sušile, se je kar kadilo.

S toplim ognjem pa je prišlo tudi veselje razpoloženje. Pod taktirko nepozabnega Venturinja smo začeli prepevati. Vstrela se je pešček za pesmijo. Skoro smo poz-

in skicirala načrte novih rorov v številnih jamah v okolici Postojne. K uspehu raziskovalnega dela so v veliki meri pripomogli nasveti prof. Franceta Habeta, osnovni podatki asistenta Bogataja in spodbudna vloga idejnega vodje, univ. vrzitetnega študenta Leona Drameta. Odlično važnosti pa sta bili vna in složnost, s katero so se člani tabora lotili dokaj zahtevnega dela.

Desetdnevni tabor je bil kmalu pri koncu in po delu je nas mlade znanstvenike, čakala pohvala za naš doprinos k raziskavi.

Mentor prof. Habe je v zaključnem pozdravnem govoru izrazil željo, da bi videl vse nas še enkrat zbrane za nadaljevanje raziskave v polnem taboru, ki bi priložilo leto.

Material, ki smo ga člani tabora zbrali med svojim desetdnevnim bivanjem ob različnih rekah, rečicah in potokih na Postojnskem in Pivskem, bo zbran v posebni publikaciji, ki bo poleg »znanstvenosti« ugotovitve obsegala tudi precej bogat fotografski material. Glede na to, da se število še ohranjenih mlinov in žag tud v nam najbližjih krajih na Nor-transkem, naglo krči, smo bili udeleženci tabora ogledali Postojnsko, Črmo in Pivko jama ter Planinsko jmo, v kateri je sotočje dveh podzemskih rek: Pivke in Raka.

Manjša skupina se je popolnoma posvetila jamarstvu in je pod vodstvom F. Malečarja odkrila

bili na ponesrečeni izlet na Slavniki. Med našim koncertom se je tudi vreme izboljšalo. Postajalo je sonce. Poslovili smo se od prijateljskih domačinov in veseli odšli proti Trstu.

Vse to je bilo točno pred petdesetimi leti. FRANC BRUS

● NOVE POTI

(Nadaljevanje s 5. strani)

Na primeru SR Slovenije bomo skušali ilustrirati, kakšen učinek imajo omenjene oblike indirektnih svobodnih menjave dela na zaloge in dejavnost.

Obvesti za pripravo in zalogo izdaj so v Sloveniji selektivno verifikirane. Finančni efekt »prihranjenih« obresti za sedem zaloznikov je lani znašal 4 milijone 800 tisoč dinarjev ali 1,2% njihovega celotnega dohodka od prodaje knjig.

Skupne družbene subvencije, ki jih je sedem zaloznikov prejelo 1977. leta od SIS za kulturo, znašale 5 milijonov 435 tisoč dinarjev. V istem letu so interne subvencije istih zaloznikov, ki so izdajali iz lastnega dohodka za znanje prodajnih cen knjig, znašale 8 milijonov 478 tisoč dinarjev. Družbene subvencije so tvorile 1,47%, interne pa 2,28% celotnega dohodka od prodaje knjig. Kot torej vidimo, so za subvencioniranje izdaj v Sloveniji potrebna znatna sredstva, ki jih je treba združevati.

Sedanja politika subvencioniranja knjig seveda še ne predstavlja svobodne menjave dela. V sebi ima še vedno elemente proračunske delitve, toda z odločanjem delegatskih skupščin SRS in z združevanjem sredstev iz občin, vsebuje tudi že neke nove elemente. Z nadaljnjim razvojem svobodne menjave dela se bo moral sedanj sistem subvencij preoblikovati v dohodkovni odnos, v katerem bodo našli svoj interes vsi udeleženci proizvodnje in potrošniki knjig.

Tedaj bo tudi mogoče sprožiti pomembno vprašanje, ki ga zdaj, ko sredstvo se zdaleč ni dovolj, ni mogoče omenjati. To je vprašanje zniževanja prodajnih cen nekaterih knjig, ki jih zdaj proizvajajo po tržnih pogojih in se dobro prodajajo, a bi vendar z znižanjem cene lahko prišlo do mnogo širšega kroga koristnikov.

Odkup knjig za knjižnice s strani Kulturne skupnosti Slovenije je nova oblika, uvedena šele lani, čeprav v nekaterih drugih republikah že dalj časa obstoja kot sistem. Kulturna skupnost odkupuje od 150 do 1000 izvodov posamezne knjige, pri čemer največji del odkupi v 300 izvodih. Te knjige brezplačno založniki naravnost pošiljajo knjižnicam. 1977. leta je pri sedmih slovenskih založnikih znašal omenjeni odkup 1 milijon 959 tisoč dinarjev ali 0,53% celotnega dohodka od knjig.

Če zdaj poskušamo oceniti skupni učinek svobodne menjave dela pri sedmih slovenskih založnikih, potem vidimo, da so subvencije, odkupi in prihranek pri obrestih znašale skupaj 11 milijonov 770 tisoč dinarjev, ali 3,2% celotnega dohodka od prodaje knjig. Če k temu prištejemo še vsoto 80% davka na dohodek OZD, ki ga založniki in sloveniji oproščeni tiskarji, da ga morajo uporabiti za pretek svoje založniške dejavnosti ter celotni odkup knjižnic (ki poteka po tržnih pogojih) preko knjižnic ali direktno od založnikov, potem lahko ocenimo, da celotni finančni učinek ne presega 8-10% skupnega dohodka od prodaje knjig sedmih založnikov.

Zakon o založniški dejavnosti, ki ga pripravljajo v Sloveniji, naveda na prvem mesu, ko govori o pridobivanju dohodka v založniški dejavnosti, svobodno menjavo dela ter pri tem poudarja, da je to oblika, ki bi morala v tej dejavnosti postati vodilna. Čeprav za sedaj še ni konkretnih rešitev, ki bi v večji meri lahko pospešile vključevanje založniške dejavnosti v svobodno menjavo dela, bo verjetno storiel velik korak naprej z ustanovitvijo posebne skupnosti za knjigo, ki bo ustanovljena še letos, toda v okviru Kulturne skupnosti Slovenije. Posebna skupnost za knjigo naj postane platforma dogovarjanja med vsemi udeleženci na poti knjige od avtorja do bralca. V posebno skrajnost za knjigo bodo torej vključili ni avtorji, proizvajalci papirja, založniki, tiskarji, knjižničarji, knjigarnarji lot tudi deloge iz vseh struktur potrošnikov. Skupnost bo omogočila, da se bodo sestali vsi, ki so za knjigo zainteresirani in se bodo dogovorili o uresnitvi izraznih potreb in želja po knjigi, hkrati pa v okviru kratkoročnih in srednjeročnih planov. Seveda bo svobodna menjava dela in njen del v proizvodnji in plačanju knjige odvisna od materialnega stanja družbenega dela in zavesti delavcev, ki bodo odločali, kolikšen del svojega dohodka bodo namenili knjigi. S tem pa smo spet na izhodiščni točki - dvigovanje kulture branja in vzgoji bralcev.

Če skušamo na koncu povzeti glavne cilje svobodne menjave dela v založniški dejavnosti, potem lahko rečemo, da se skuša zainteresirati za knjigo nove plasti bralcev, skrajšati pot knjige od avtorja do bralca, poceniti knjigo, izključiti negativne učinke tržnega gledanja na knjigo in tiskati knjigo v čedalje večji meri za znanega bralca.

EVA FORNAZARIČ

Tovarišu Albinu Bubniču ob mesecu njegove smrti

Živ v naših spominih

Na današnji dan poteka točno en mesec od smrti našega delovnega tovarisa Albina Bubniča. Njegova delovna soba je še tam, nezaseljena, v njej so še njegove stvari. Ne vse, kar je bilo dokumentarnega gradiva o Rižarni in drugih taboriščih, smo že izročili v varstvo Odseku za zgodovino Narodne in študijske knjižnice v pričakovanju, da se pojavi kdo, ki bo nadaljeval njegovo delo, kajti bila bi naša skupna zgodovinska krivda, če bi njegov arhiv ostal pozabljen v predalih in skatlah. Ostale so še knjige in kakšna druga zasebna stvar, ki pritiče zakonitemu dediču, ostala je še — vsaj v naši zavesti — njegova podoba, tako nepopeljiva v svoji originalnosti. Ne, Albina ne bo mogoče kar tako pozabiti. Skušali smo tudi nekaj narediti, da ga ne bi pozabili, ne mi, njegovi delovni tovariši — novinarji, ne naši ljudje in javni uravniki, s katerimi je tako rad prihajal v stik in se z njimi pogovarjal o vsakdanjih stvareh, drobni in velikih problemih naše skupnosti. Povsem upravičeno je župan nabrežinsko - devinske občine Albin Škerk na zadnji seji občinskega sveta, ko je počastil Bubničev spomin, dejal, da je bil eden

PRISPEVKI ZA «NAGRADO ALBINA BUBNIČA»

Časnikarski kolektiv Primorskega dnevnika 220.000 lir, Dušan Kosuta z družino 40.000 lir, Radijo Čač 12.500 lir, Milan Bolčić 10.000 lir, Aurea in Rafael Perko 10.000 lir, ob 10-letnici smrti očeta Josipa Karmela hči Meri Abram ter vauk Lojze z ženo Elji 10.000 lir, ob upokojitvi namestnika ZTT Josipa Ukmarja 8.500 lir.

Skupno doslej 311.000 lir.

Prispevek v sklad «Nagrada Albina Bubniča» sprejemamo v tajništvo uredništva.

najposrebljenjših, najbolj objektivnih in najbolj izpopolnjenih zamejskih časnikov, ki je poznal probleme naših ljudi in slovenskih občin, ker je z njimi živel in jih nazorno obravnaval v Primorskem dnevniku. Tudi miljski župan Bordon je počastil na seji njegov spomin.

Zasnovali smo «Nagrado Albina Bubniča», namenjeno višjim srednjem, da bi v njegov spomin pisali naloge, sestavke, študije, razprave, razmišljanja o boju za svobodo, o nacističnih taboriščih, katerim je Albin posvetil dobro četrtino svojega življenja. Prepričani smo, da bo naša pobuda padla na rodovitno tla, saj novi rodovi, ki ne bi poznali zgodovine svojega naroda in njegove težke poti do svobode, ne bodo mogli pravilno vrednotiti svoje narodne pripadnosti in v njih ne bi mogli plapolati pramenov ponosa.

Toda Albin Bubnič ne živi samo v trajnem spominu nas, ki smo bili njegovi delovni tovariši v treh dolgih desetletjih povojnega časa. Živi tudi v spominu italijanskih kolegov, ki so ga spoštovali kot stanovskega tovarisa, kot antifasista in kot Slovenca, kajti te tri lastnosti je Albin vedno imel vpisane z jasnimi črkami v svojem srcu, v svojih očeh, v svojih besedah. Živi tudi v spominu tistih,

Neponovljiva osebnost

Pred mesecem je umrl Albin Bubnič. Novico so mi sporočili po telefonu iz Trsta. Tisto soboto popoldne sem sam delal v svoji sobi. Nekaj trenutkov nisem bil s seboj, nato me je glas tovarisa na drugi strani telefona prikal čisto realno sestavljeni iz spominov in želosti.

Hotel bi priti v Trst in se zadnje poslovi od Bubniča. Toda naš poklic je tak — ko te zagrabi v svoje kolesje, te le s težavo pusti, da se udeležiš veselih in žalostnih dogodkov. Bubnič bi razumel. Tudi njemu ni bilo lahko ločiti se od njegove sobe polne papirjev, fotografij, dokumentov, ki so obnavljali preteklo zgodovino Rižarne, ki je bila tolikšen del njegovega novinarskega življenja.

Težko je moralo biti zanj lani junija, ko smo ga poklicali v Senigallio, da bi mu izročili v imenu vseh italijanskih tovarisev tisto skromno kolajno «Življenje kronista»: nekaj gramov zlata, vrezan star tiskarski stroj, ime Albina Bubnič, datum in obrazložitev, ki ga postavlja na zgled vsem italijanskim kronistom. Spominjam se ga z nemirjenega, malce negotovega, običnega v črno, ko se je dvignil v sedež v sejni dvorani občinske palače v Senigallio in se približal prijatelju, ki mu je bil zelo drag, staremu sorobcu Aureliu Pivi, ki je ob tej priložnosti predstavil vsa družbena združenja novinarjev in se sam prosil, da bi lahko osebno izročil priznanje Bubniču. Stisnila sta si roko, objela sta se.

Nato je Bubnič pozdravil in se zahvalil vsem, ki so sedeli za predsedniško mizo. Imel je rdeče oči.

Spominjam se ga še v sejni dvorani Kvirinala, ko mu je čestil predsednik republike. Bubnič mu je hotel prikazati v spomin tiste trenutke, ko mu je pred leti v hladni celici Rižarne razlagal znake na okruženih stenah: imena, datume, zadnja sporočila nedolžnih, ki so jih pobili nacisti. Bubnič jih je že obvladal na pamet, pomagali so mu pri obnovi strašne zgodovine pokolov, njihovih žrtvi, njihovih kronikov. Tudi meni jih je pokazal, ko sem prišel v Trst od desetletni «Zlatega sv. Justa». Ponoči mi je pripovedoval na dolgo v noči, ki sva jo skoraj v celoti prežela v njegovi uredniški sobi. Bili so del njegovega življenja. Predstavljali so večletne raziskave, težke novinarske in družbene spopade, s katerimi je premagal nevernost, negotovosti in ki so mu omogočile, da je odprl nenapisan list sodobne in najbolj tragične zgodovine Italije.

Hočem se ga spominjati takega: mirnega, toda vztrajnega, ko govori s tihim glasom o svojih odkritjih, o imenih, ki so oživela na njegovih papirjih.

Prav zaradi tistih imen, tistih papirjev, tistih odkritij ga je komisija nagradila s priznanjem «Življenje kronista». To je storila soglasno, čeprav so bile v njej zastopane različne novinarske smeri, nasprotna si politična in ideološka stališča.

Povedano je bilo, da tista odlo-

ko so svoje življenje namenili iskanju resnice o nacističnih zločinih in zločinih in iskanju pravice za milijone njihovih žrtvi. Malo pred smrtjo, 16. junija, mu je pisal dunajski «dovec na naciste» Simon Wiesenthal:

«Dragi gospod Bubnič, Z obžalovanjem sem zvedel, da ste bolni in da ste se žal morali zateči celo v oskrbo bolnišnice. Močno upam, da boste spet kmalu okrevali in Vam želim iz vsega srca dobro in skorajšnje okrevanje.

S prijaznimi prijateljskimi pozdravi
Simon Wiesenthal.

Albin se je — kolikor vemo — vsaj dvakrat setal osebno z Wiesenthalom, bila pa sta v pismenih stikih. Sodelovala sta pri razkrinkavanju koroških nacistov in Oberhauserja v Zahodni Nemčiji. Izmenjavala sta si informacije o poteku preiskave o Rižarni. Zato se je Albina tudi prijel v italijanskih protinacističnih in novinarskih krogih vzdevek tržaški Wiesenthal.

Wiesenthalov sodelavec za severno Italijo in Bubničev veliki osebni in stanovski prijatelj časnikiar Ricciotti Lazzero, Tržčan po rodu, sicer pa že izpred vojne odseljen, glavni urednik revije «La Bora», ki je pred časom skušala vnesti v zahtolno tržaško meščanstvo bolj sveži veter novega časa in odprtega duha, je prišel na Bubničev pogreb v Pregarje. Skupaj vsa se peljala na to poslednje slovo od skupnega tovarisa in prijatelja. Nekaj dni po pogrebu mi je pisal toplo, čuteče pismo, polnih intimnih čustev in razmišljanj.

«Mnogo sem se naučil v Pregarju — piše — kjer nisem bil nikoli, ko je bil Bubnič živ. Njegova zemlja mi je odkrila svoje daljše korenine, vrojeno skromnost, resnično civilizacijo. Mi še okužena, lahko bi bila poljska, ruska, romanska vas. Nekaj nedolocenega sem bral v Albinih očeh v tržaški bolnišnici, ko jo »potrpežljivostjo, kakršne, mislim, jaz ne bi bil sposoben, čakal, da se mu zdravje porvne v neredu postelj, ki je vzbujal strah. Rekel sem mu: «Ti imaš potrpežljivost Slovanov» in odgovoril mi je samo z nasmehom.

Naučil sem se še bolj ljubiti njegovo deželo in jo skušal razumeti. Ni lahko za Italijana prodreti v vse skrivnosti, ne da bi trčil ob nekatere občutljivosti, razumevajoč jih brez izpraševanja. So neznosti v tej deželi, ki jih pri nas ni več. In Albin je bil vzel «mostu ljubezniv», o kateri sem govoril na pokopališču. Z njegovo pomočjo sem se naučil ljubiti to, kar bi me lahko vodilo k sovražstvu...»

Prijatelj Ricciotti je skušal z razumom in čustvom doživljati Albinov življenjski konec. V to je vložil ves svoj iskreni napor. Morda se ni dokopal do vsega, do vse resnice o Albinu in nas, Slovincih, toda kolikor se je, in ni se malo, je Albina vasa za slava.

Eden od številnih Bubničevih italijanskih prijateljev iz časnikarskih vrst je bil tudi predsednik italijanskega vsedržavnega združenja kronistov Piero Passetti, sicer časnikiar dnevnika «Paese sera». Za današnje število svojega lista je napisal spominski članek o Bubniču, nam je poslal kopijo. Članek objavljamo v celoti, ker je še en dokaz več, kolikšen ugled je Albin užival v krogih italijanskih časnikarjev in kako je Albin znal s svojo okorno neposrednostjo biti tisti «most ljubezniv», o katerem govori v svojem pismu tudi Ricciotti Lazzero.

JOŽE KOREN

NEVERJETNO DOLGA POT PREKO ČERI DRŽAVNE BIROKRACIJE

Kraško kulturno središče v Repnu končno le prišlo v fazo izgradnje

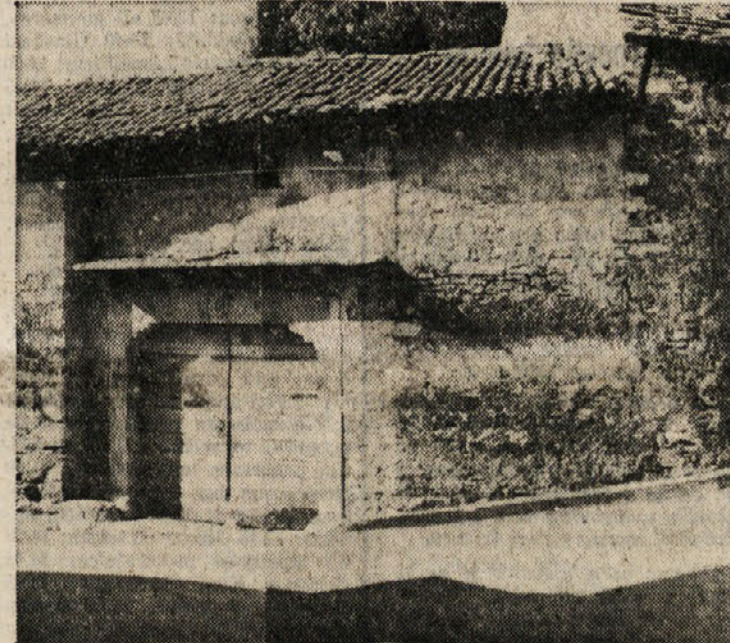
Poslopje, ki ga zdaj preurejajo, je tik pod «Kraško hišo» - Ne bo le muzej za hranjenje starin, ampak pravo središče kulturnih in znanstvenih dejavnosti

Veliki žerjav, ki se dviga visoko nad starim jedrom Repna, o znanja, da se je vendar končal skoraj desetletni križev pot čez neštete birokratske čeri. Kraški muzej, ali bolje kraško kulturno središče, je končno v gradnji. Tokrat zares (pred približno tremi leti smo bili namreč že poročali o oddaji del gradbenemu podjetju, pa se je po «zaslugi» neverjetno in nerazumljivo miselnosti državnih birokratov vse zataknilo).

Pobuda tržaške pokrajinske uprave je torej v polnem teku in bi morala biti uresničena, če ji bo prizaneslo vreme, ki je v zadnjih časih vse prej kot zanesljivo, bi pa moralo biti v tej sezoni nadvse ugodno, še pred koncem leta.

Začelo se je, kot smo dejali, pred desetimi leti, ko so se v naših krajih vodile priprave za proslavljanje petdesetletnice priključitve k Italiji po prvi svetovni vojni. V ta namen so ustanovili politični pripravljalni odbor, ki so ga sestavljali vsi župani našega področja in predstavniki pokrajinske uprave. Na predlog tedanjega pokrajinskega podpredsednika, odgovornarja prof. Elia Apha, so sklenili nameniti del razpoložljivih sredstev, nekaj več kot 50.000.000 lir, za uresničitev strukture za kulturne potrebe slovenske narodnostne skupnosti, ki so jo imenovali «kraški muzej».

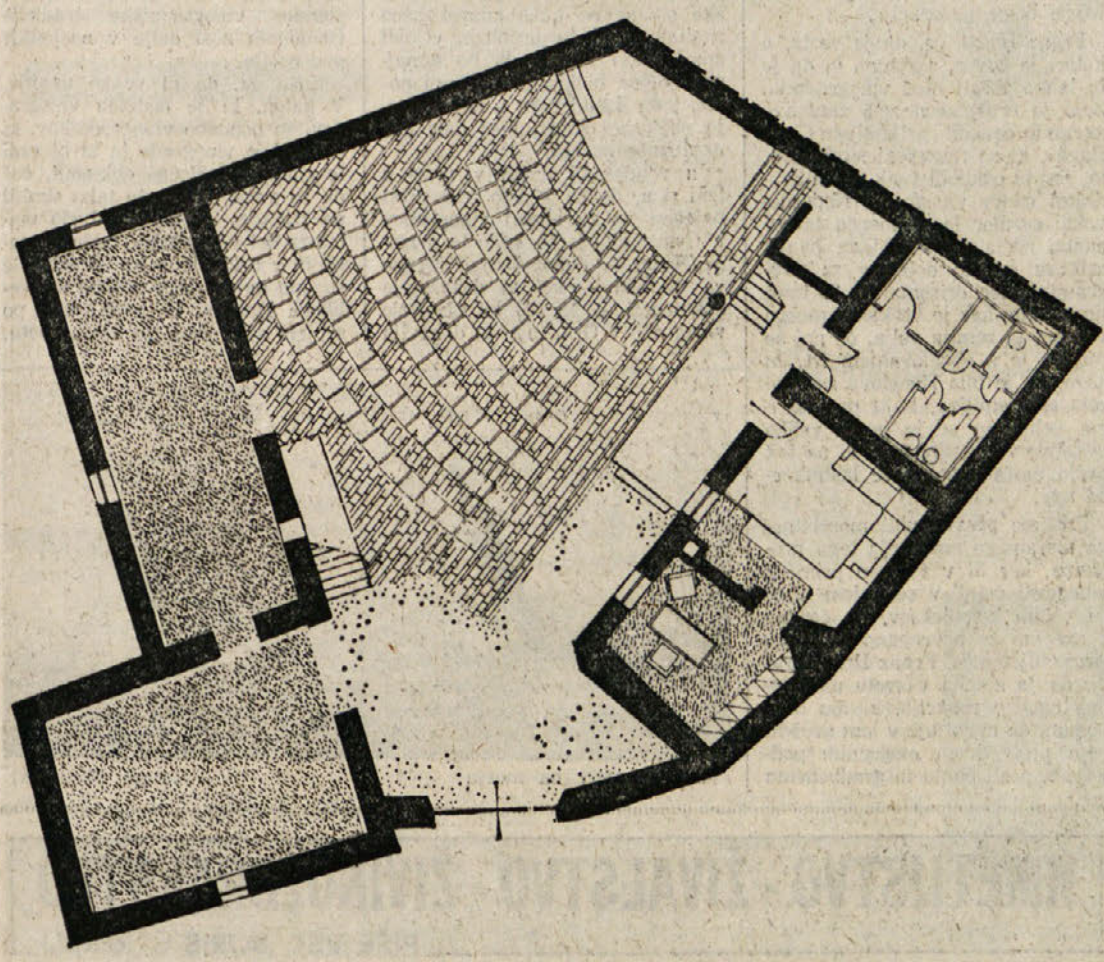
Pripravljali odbor je popolnoma pravilno sklenil poveriti izdelavo določnejšega predloga za uresničitev te zamisli strokovnjakom, ki so jih tudi brez vsakega obotavljanja povabili k sodelovanju. Strokovni odbor, ki so ga sestavljali izvenredni strokovnjaki, ki so imeli nalogo pobudo izpeljati, je tedaj doletela dvojna sreča: domačin iz Repna je bil pripravljen odpovedati se morebitni višji ponudbi zasebnikov, da se njegova hiša namenijo javno koristnemu namenu, hkrati pa je domači strokovnjak iz razstavil v okviru strokovnih srečanj, ki jih je zadržal «Naš kras» prirejala ob «kraški ohceti», okvirni načrt za preureditev prav tiste hiše v družbeni in kulturni center. Odkup kompleksa, ki obsega stanovanjsko hišo s prostornino nekaj več kot 400 kub. m, gospodarska poslopja (bivši hlev in senik) z več kot 450 kub. m in notranje dvorišče, veliko približno 170 kvadratnih metrov, je bil torej mogoč v relativno kratkem času in ga je pokrajinski svet odobril že v začetku leta 1972, kot tudi poravnave izdelave izvršilnih načrtov in nadzorstva nad deli arhitektu, ki je dal na razpolago okvirni načrt.

Vhod v bodoči kraški kulturni center z značilno «kalono»

kom, ki so jih tudi brez vsakega obotavljanja povabili k sodelovanju. Strokovni odbor, ki so ga sestavljali izvenredni strokovnjaki, ki so imeli nalogo pobudo izpeljati, je tedaj doletela dvojna sreča: domačin iz Repna je bil pripravljen odpovedati se morebitni višji ponudbi zasebnikov, da se njegova hiša namenijo javno koristnemu namenu, hkrati pa je domači strokovnjak iz razstavil v okviru strokovnih srečanj, ki jih je zadržal «Naš kras» prirejala ob «kraški ohceti», okvirni načrt za preureditev prav tiste hiše v družbeni in kulturni center. Odkup kompleksa, ki obsega stanovanjsko hišo s prostornino nekaj več kot 400 kub. m, gospodarska poslopja (bivši hlev in senik) z več kot 450 kub. m in notranje dvorišče, veliko približno 170 kvadratnih metrov, je bil torej mogoč v relativno kratkem času in ga je pokrajinski svet odobril že v začetku leta 1972, kot tudi poravnave izdelave izvršilnih načrtov in nadzorstva nad deli arhitektu, ki je dal na razpolago okvirni načrt.

Zdelo je se torej, ko je strokovnjak opravil v kratkem času

Tloris preureditvenega načrta za pritličje z avditorijem na odprtem

stavniške krajevnih uprav in strokovni odbor, ki so sicer prejšnje sklepe potrdili, po ponovni poglobitvi, med katero so na primer oblikovali zamisel o prevzemu za-

poverjeno nalogo in je strokovni odbor odobril načrte, da bo moč pobudo uresničiti brez zastojev. Pa je bilo tako mnenje naivno, ker ni upoštevalo značilnosti državne birokracije. Formalno odobritev načrta, ki je bila potrebna, ker bi bilo finansiranje državno, je tržaško poverjenstvo ministra za javna dela zavlačevalo tako dolgo (in brez vsakega opravičila, ker ni ugotovilo v načrtih nobene neuporabnosti), da so se dela zaradi inflacije občutno podražila in jih ni bilo mogoče oddati na licitacijah. Začel se je torej začarani krog iskanja novih

financijskih sredstev in čakanja na odobritev dražjih proračunov, ki se je nekajkrat ponovil in katerega podrobnejši opis bi bralce gotovo dolgočasil.

Navzlic vsemu so bila vendar konec lanskega leta dela oddana in jih je podjetje začelo izvrševati spomladi. Kakšen bo torej Kraški kulturni center, ko bo v kratkem — upajmo — urejen? Kot smo dejali, sestavlja zaključeni kompleks, ki stoji v Repnu ob poti, ki pelje s trga h Kraški hiši, na levi tik pred njenim vhodom. Izpod tradicionalne kraške «kalone» pridemo na široko obzi-

65 OTROK V SLOVENSKEM DIJAŠKEM DOMU

OTROCI IZ POLETNEGA CENTRA NA IZLETU PO DOLINI GLINŠČICE

Med izletom na pobudo SPZ so opravili tudi ocenjevalni pohod z vprašanji o naravi in krajevnih značilnostih

Udeleženci poletnega centra na bregu Glinščice

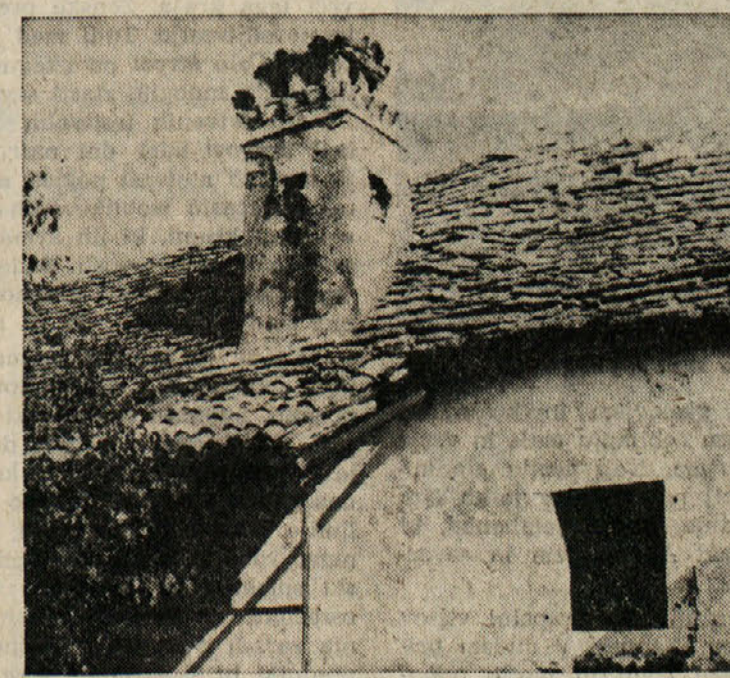
Delo v poletnem centru za otroke, ki ga v slovenskem dijaškem domu v dveh izmenah prireja tržaška občina, vodi pa ga osem animatorjev in dve učiteljici, je steklo s polno paro. Otroci se sicer več, kot so prvotno pričakovali, kar 65, to pa je za animatorje seveda bolj utrudljivo, vendar pa vsestransko pozitivno, saj pomeni, da je pobuda dobra in da jo je treba stalno ponavljati, pa tudi obnavljati.

Otroci se na dvorišču slovenskega dijaškega doma igrajo z animatorji, podljo za zogo, barvajo rezeže, lepijo in opravljajo najrazličnejša konstruktivna ali pa manj konstruktivna dela. Glavno pa je, da so skupaj na svežem zraku, da se vrnajo v domov, staršem vedno kaj povedati.

Pred nekaj dnevi so se otroci poletnega centra s svojimi animatorji na pobudo Slovenskega planinskega društva iz Trsta podali na izlet v Glinščico. Hoje je bilo še kar precej, saj so se otroci najprej povzpeli na «Cippo Comici», se spuščali mimo cerkvice, ki kraljuje nad

dolino ter dospeli v Botač, od tam pa se spet vzpeli ter zaključili svoj izlet v Borštu, kjer jih je čakala «paštašuta». Med izletom so otroci tudi opravili neke vrste ocenjevalni pohod, saj so v Boljuncu, kjer se je izlet začel, dobili v roke tekmovalne pole z raznovrstnimi vprašanji, predvsem o naravi in o krajevnih značilnostih. Otroci so se razdelili na pet skupin, zmagale pa so «Ovčke» pod vodstvom Mirke Kermec, ekipo pa so sestavljale še Erika, Andrej, Jana, Vera, Tanja, Marko in Damjana. Druga je prišla ekipa, ki jo je vodila Mirka Zgonc, tretja ekipa «delfini in volki», ki jo je vodil mali Davorin, nato pa še ekipi «Bor» in «Biki».

D. J.

Del bivše stanovanjske hiše s kamnito streho in obladurjem

Primorski dnevnik

SPORT ŠPORT ŠPORT

ZAKLJUČENA NOGOMETNA BORZA

Milan v središču pozornosti

Milančani so v zadnjem trenutku najeli bolonjskega napadalca Chiodija Inter in Roma močnejša - Na splošno je bila borza »živahna«

MILAN — Včeraj se je zaključila italijanska nogometna borza, ki je bila letos, kot znano, zelo živahna predvsem zaradi nastopa milanske sodnije. Pred to pavzo in potem pa je vse potekalo kot po navadi. Nogometna borza je bila letos kljub običajno neverjetnim »scenam« igralcev dokaj zanimiva. Neovirna premoč Juventusa je pri mnogih klubih zahtevala korenita izboljšanja svojih vrst. Obenem pa je kronično pomanjkanje denarja pri manjših klubih zahtevalo prodajo svojih najboljših elementov. To se že nekaj let ni dogajalo in tako je Juventus brez težav ohranil svoje prvenstvo.

Letos pa je bil že na začetku odločen moment letošnje borze. Turistični klub je izgubil Rossija zaradi neverjetne ali neumne ocenitve tega igralca s strani Vicenze, ki bi zanj morala odšteti kar dve milijardi in pol. Predsednik Juventusa Boniperti je začuden sprejel tako vest, že pa si mane roke ob sami misli, kako bo ta denar prihodnje leto investirati. Da, kajti odločil je, da se bo Juventus iz letošnje borze umaknil v predvideno, da bo prihodnje leto moglo kupovati vse igralce, ki igrajo v EGS. Tako si bo lahko poiskal nove igralce na tujem, kjer pa so kvotacije mnogo nižje in sprejemljivejše kot v Italiji.

Ta odstop najmočnejšega italijanskega moštva je omogočil ostalim klubom, da se lahko prostje premakajo, kajti Juventus je vedno boro monopoliziral in oviral vsakega manevra svojih največjih nasprotnikov. To edinstveno priliko so tako vsi brez pomislekov izko-

predstavljali upanje vsake ekipe, ki bi se hotela boriti za državni naslov. Milančani so hoteli očitno izboljšati svoj napadalni potencial in so zato kupili dva dobra napadalca.

Izkazala sta se tudi Inter in Roma. Inter je kupil odličnega Pasinata in Becalossija, ki bosta morala rešiti predvsem vrzeli na sredini igrišča. Rimljani pa so z verjetno pomočjo Juventusa kupili najdragocenejši »kos« borze, Pruzzo, zanj pa so odšteli kar tri milijarde.

Popolnoma prenovil se je Napoli, zato ostaja za prihodnje prvenstvo velika uganka. Torino pa je izbral bolj konservativno taktiko, kupil pa je novega prostega branilca (Onofri) in obetavnejšega napadalca Joria. Izmed ostalih so dobro delo opravili predvsem Avellino, ki je uspel ujeti nekaj kvalitetnih ele-

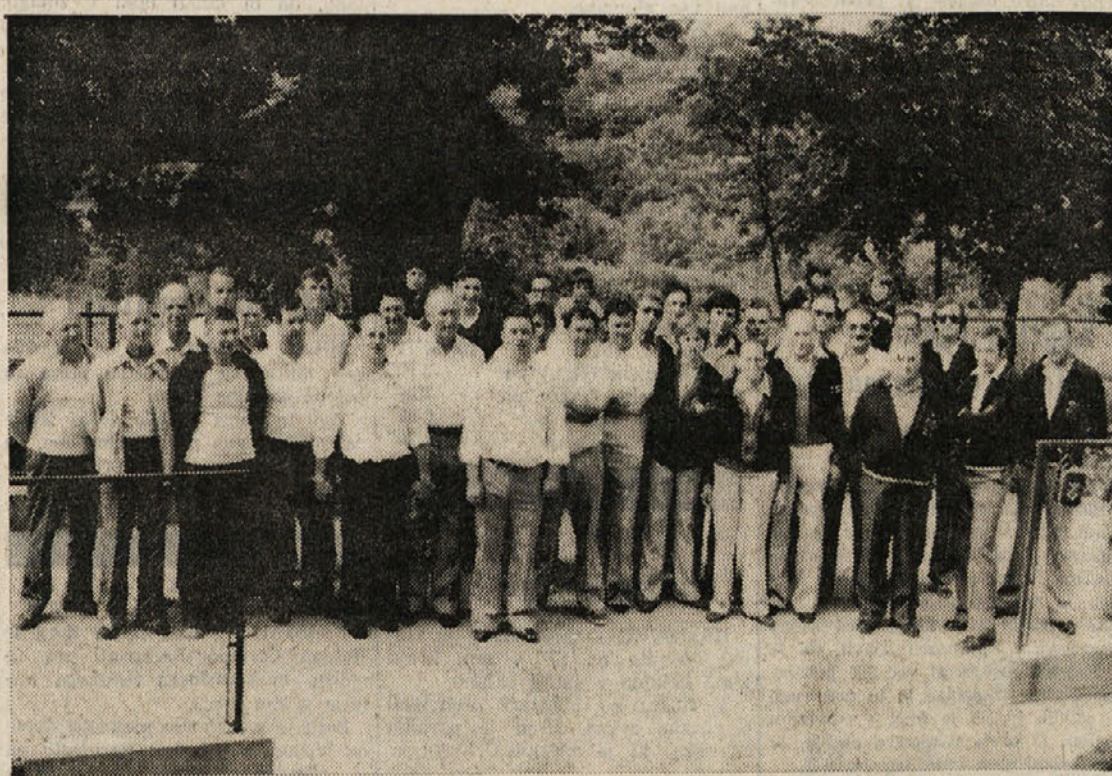
mentov ali na posodo ali z ne prevelikimi stroški (Massa, La Palma, De Ponti, Roggi in Tosetto). Atalanta je z Garritanom in nekaterimi obetavnimi igralci tudi ojačala svoje vrste.

Ascoli je sicer prodal svojega najboljšega igralca Pasinata, dobil pa je izkušnega Anastasija in zanesljivega vratarja Pulicija.

Ostali pa očitno niso izboljšali svojega stanja.

Bologna je prodala svoj lanski napad, popolnoma prenovila pa je obrambo s prihodom Salija. Mema in dobrega Bachlechnerja. Perugia je mnogo prodala, kupila pa je tudi dosti; ostaja uganka.

Slabi pa so bili na borzi Fiorentina, Verona in predvsem Catanzaro. Vsekakor to so samo trenutne impresije.

Udeleženci mednarodnega turnirja v balinanju, ki je bil v okviru odprtja balnišča v Repnu

V KRIŽU IN V DOLINI V ORGANIZACIJI ZŠSDI

Tečaja za trenerje

Vseh 12 naših (hodočih) trenerjev je uspešno opravilo izpite - Udeležba, žal, dokaj skromna

V sredo sta se v Krizu in Dolini zaključila tečaja druge stopnje za trenerje namiznega tenisa in nogometa, ki ju je organiziralo ZŠSDI.

Tečajev je bilo prvotno na sporedu tri, saj je bil predlog trenerske zveze, da je poleg namiznega tenisa in nogometa tečaj tudi za košarkarske trenerje, a je v zadnjem trenutku odpadel, ker je trener Troha iz Ljubljane odpovedal svoj udeležbo v Trstu iz tehničnih razlogov.

V soboto je začel predavanja za nogomet Vinko Čampa, trener mladinske selekcije pri ljubljanski Iliriji, za namizni tenis pa profesionalni trener in absolutni izredni smeri za trenerstvo na VŠTK v Ljubljani Jože Mikel. Program je predvideval 40 solskih ur in je bil kar oster.

Tečajniki so imeli predavanja jutraj in popoldne, zraven pa tudi praktični del.

Pri tečaju v nogometu je bilo 7 udeležencev, pri namiznem tenisu pa 5. Najavljeni so sicer bili tudi nekateri športni delavci z Goriške in Koroške, ki pa so v zadnjem trenutku odpovedali svojo udeležbo.

Važnejši »nakupi«
ASCOLI: Anastasi (Inter), Pulic (Monza).
ATALANTA: Garritano (Torino).
AVELLINO: Massa in La Palma (Napoli), Tosetto (Milan), Roggi (Fiorentina), De Ponti (Bologna).
BOLOGNA: Bachlechner (Verona), Memo (Foggia), Sali (Foggia), Bordon (Foggia), Vincenzi (Milan).
CATANZARO: Mattolini (Napoli), Sabadini in Turone (Milan), Orzi (Pescara).
FIORENTINA: Lelj (L. Vicenza), Galbati (Pescara).
INTER: Pasinato (Ascoli), Becalossi (Brescia).
JUVENTUS: LAZIO: Cacciatori (Sampdoria), Viola (Bologna).
LR VICENZA: Rossi in Roselli (Inter).
MILAN: Novellino (Perugia), Sartori (Bologna), Chiodi (Bologna) in De Vecchi (Monza).
NAPOLI: Caso (Fiorentina), Castellini in Caporale (Torino), Filippi (L. Vicenza), Pellegrini (Udinese).
PERUGIA: Casarsa in Della Martira (Fiorentina), Butti (Torino).
ROMA: Pruzzo (Genoa), Spinosi (Juventus).
TORINO: Iorio (Foggia), Copparoni (Cagliari) in Onofri (Genoa).
VERONA: Bergamaschi (Foggia), Calloni (Milan).

ristili, da bi svojo ekipo primerno ojačili.

Treba je reči, da je to marsikateremu celo uspelo, kljub dejstvu, da je bilo na prodaj zelo malo dobrih igralcev, seveda je bilo za to potrebno odšteti težke denarce, zgle-

da pa, da to voditelj italijanskega nogometa ne moti.

Morda se je izmed vseh najbolj ojačanih Milan, treba pa je videti, če mu bodo Novellino, Chiodi in De Vecchi res omogočili kompetitivnost z Juventusom, kar praktično

V minulem promocijskem košarkarskem prvenstvu so se borovci zadovoljivo izkazali. Na sliki: Borov center Karel Ražem pri metu na kos

V PETEK V FOLLONICI PRED 7.000 GLEDALCI

Moser premagal Atolla

Tudi ta neobičajni dvoboj med kolesarjem in konjem je doživel velik uspeh - Navdušeni predvsem turisti

FOLLONICA (Grosseto) — Svoje vrstni dvoboj med svetovnim kolesarskim prvakom Francescom Moserjem in konjem Atollom se je zaključil z zmago kolesarskega prvaka.

Moser je progo prevozil v času 1'15"3, medtem ko je Atollo (konjederer je bil Carlo Bottoni) pretekel progo v času 1'15"5.

Kar 7.000 gledalcev se je zbralo v Follonici, da bi prisostvovalo temu spopadu. Predvsem navdušeni so bili turisti, ki so v tem času na letovanju v teh krajih.

Na startu je bil prisrebnejši Moser, ki je takoj zbral manjšo prednost. Nakar je Carlo Bottoni spodbudil svojega konja, ki je takoj reagiral in Atollo je tako prevzel vodstvo. V zadnjih 400 metrih pa je Moser zbral vse svoje moči, prehitel Atolla in zmagal s prednostjo 5 metrov.

Gre pa omeniti, da je bilo podobnih spopadov pred tem spopadom podobnih tekem še in še. Rekord v takih dvobojih še vedno pripada konju slavnega filmskega igralca Alaina Delona Fakiru du Vivier, ki je progo pretekel v 1'12"2 in je tedaj premagal belgijskega kolesarskega asa Freddyja Maertensa.

KOŠARKA

MEDNARODNI TURNIR

Zmaga SZ

CISTERNINO — V tem kraju se je zaključil mednarodni moški turnir, na katerem je prvo mesto osvojila reprezentanca Sovjetske zveze. Sovjeti so v odličnem srečanju premagali ameriško moštvo Althea All Stars s 110:94 (56:37). V vrstah SZ sta bila najboljša Sergij Belov (28 točk) in Tkačenko (23). Med Američani pa je blestel Doyle (31 točk).

V drugem srečanju zadnjega dne pa je mlada ameriška ekipa Syracuse University nepričakovano, a zasluženo premagala italijanskega prvligaša Perugino s 112:108 (60 proti 53).

KONČNA LEŠTIVCA

Sovjetska zveza 6; Althea All Stars 4; Syracuse University 2; Perugia Rim 0.

Premoč Sovjetin

CAPO D'ORLANDO — Mednarodni ženski turnir v tem kraju se je zaključil s presenečenjem. Reprezentanca ZDA je namreč premagala Italijo A s 63:61 in je tako osvojila drugo mesto.

Na tem turnirju so seveda slavile sovjetske košarkarice, ki so v zadnjem srečanju pregazile Italijo B. Končni izid je bil 112:34 za SZ.

KONČNA LEŠTIVCA

Sovjetska zveza 6; ZDA 4; Italija A 2; Italija B 0.

Bianchi k Sarili

MILAN — Košarkar milanskega Cincina Paolo Bianchi bo v prihodnji sezoni igral v vrstah Sarile iz Riminija.

Klub iz Riminija je od istega kluba najel tudi Francescata.

NAMIZNI TENIS

Na enotedenskem gostovanju

LJUBLJANČANI V KRIŽU

Tesno sodelovanje med ljubljanskim klubom in SD Mladina

Včeraj je prispelo v Kriz na enotedensko gostovanje 8 mladih igralcev ter dva trenerja ljubljanskega namiznoteniskega centra.

To gostovanje spada v delovanje vaškega športnega društva Mladina, ki ima z ljubljansko ekipo že dokaj časa tesne stike. V tem okviru so bili lani fantje iz Kriza v Ljubljani. Poleg tega prihaja profesionalni trener Jani Koman enkrat tedensko v Kriz, kjer vodi trening.

Enotedensko gostovanje ne bo seveda preveč počitniško. Fantje bodo imeli kar trikrat dnevno treninge, kar bo seveda dokaj naporno. Vseeno pa ni pri tem dogodu v prvo vrsto postavljen športni cilj, a to bo le sredstvo, da se bodo ti fantje med seboj spoznali in navezali prijateljske stike.

Tudi SD Mladina stremi po istem, saj bo to nadaljnji korak pri sodelovanju z ljubljanskim klubom. Za neutrudne odbornike kriškega društva se torej še enkrat obeta teden dela namesto zaslužnega dopusta, a to ni važno, ker so take pobude vedno dobrodošle, posebno če so pri tem izredno zadovoljni mladi, ki tekmujejo in sodelujejo s tem društvom. (wp)

NOGOMET

ZA PRVENSTVO A LIGE Priprave italijanskih prvligašev

Ekipa, ki nastopajo v italijanski nogometni A ligi, bodo v teh dneh začele s pripravi na prihodnjo sezono po naslednjem sporedu (v oklepaju kraj priprav):

Jutri, 24. JULIJA: Fiorentina (Fosdinovo), Juventus (Villar Perosa), Lazio (Pievepelago).
25. JULIJA: Inter (Polis di Brenonico), Atalanta (Ziano di Fiemme).
27. JULIJA: Catanzaro (Platanja), Bologna (Abbadia S. Salvatore).
28. JULIJA: Perugia (Norcia), Torino (Entrevres), Avellino (Castel del Piano).
29. JULIJA: Roma (Norcia).
30. JULIJA: Ascoli (Pobbico), Napoli (Bressanone).
31. JULIJA: Verona (Veronello).
1. AVGUSTA: Milan (Vipiteno).
2. AVGUSTA: LR Vicenza (Ponte nelle Alpi).

Kamnik — Olimpija

Jugoslovanski prvligaši se že intenzivno pripravljajo na začetek bližnjega prvenstva.

Tako je danes na sporedu vrsta prijateljskih tekem raznih prvligašev po mestih, kjer pravzaprav prihod take ekipe predstavlja pravi nogometni praznik.

Tako bo na primer danes ljubljanska Olimpija igrala v Duplicah prijateljsko tekmo s Kamnikom, ki bo obenem priložnost za odprtje novega stadiona.

Zanimivo bo tudi v Travniku, kjer se bosta pomerili enajsterji Borca in zagrebški Dinamo. V Mostar-

Enajsterji Mladosti in Sovodenj sta v 3. nogometni amaterski ligi igrali s spremenljivo srečo. Na sliki: posnetek slovenskega derbija omenjenih ekip, v katerem so Doberdobci premagali Sovodenjce z 2:1

ŠAHOVSKA PANORAMA

Težki zapleti so se v Baguju nadaljevali skoraj do samega začetka dvoboja. Pred zbranjem 17. julija so nekatere zahodne radijske postaje celo javile, da se Korčnjak s svojim spremstvom že pripravlja na vrnitev v švico. Nato pa je prišlo do sporazuma o najvažnejšem vprašanju, glede uporabe zastav. Korčnjak je očitno v zadnjem trenutku le zaprosil za švicarsko državljanstvo in je vztrajal, da igra pod švicarsko zastavo. Sovjetska stran je to odločno odbijala, potem pa je le pristala na kompromis, ki je omogočil, da se je dvoboj sploh začel: na igralni mizi ni sedaj nobene zastave, tudi sovjetske ne. Ta rešitev je menda v skladu z načeli, ki jih v podobnih primerih uporabljajo pri drugih mednarodnih športnih prireditvah. Nato je bil še spor glede šahovske ure.

Karpov je predlagal uro vzhodnonemške izdelave, s kakršno je vse zadnje dvoboje igral tudi Korčnjak. V očitni želji, da se zoperstavi prav vsaki želji svojega nasprotnika, je Korčnjak želel igrati nasprotnika s holandsko uro. Ker je taka vprašanja treba reševati spoštljivo, so konec koncev posegli po stari metodi, ki jo v takih primerih uspešno uporablja dr. Euwe: odločil je žreb, in sicer v korist vzhodnonemške ure.

Pred prvo partijo sta se nasprotnika mirno rokovala, kar je tako izredno predpisano s pravilnikom. Nato pa je sledilo ogromno, za gledalce dokaj neprijetno presenečenje. Po mirni igri, brez vsakih zapletov, sta se nasprotnika že po dveh urah in 18 potezah sporazumela na remi, ki ga je predlagal Karpov.

Kako je kaj takega, mogoče, ko je vendar Korčnjak kar žarel od borbenosti? S strokovnega stališča je mogoče podati prav enostavno razlago, ki pokaže, da partija ni bila tako nezanemljiva. Korčnjak je začel s tistimi tremi potezi, s katerimi odvarja običajno vse partije kot beli. Karpov pa je že v svoji 3. potezi skrenil v običajne poti. Medtem ko je v dvoboju leta 1974 na tem mestu kar osemkrat igral damino indijko, je sedaj krenil v navadni dami gambit, kar je bilo za Korčnjaka očitno veliko presenečenje, ki je nanj gotovo tudi psihološko učinkovalo. V naslednjih potezi je Karpov še povrh krenil v ortodokšno obrambo, ki je sicer ne igra. In ko se je potem še pojavila na deski Tartakoverjeva varianta, za katero je Korčnjak znan kot eden največjih poznavalcev, je bilo to najbrž za Korčnjaka znamenje, da je potrebna največja previdnost.

V četrti je na visoki šoli za telesno kulturo v Bolnisi diplomirala z najvišjim odličjem ERIKA ŠKERL.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

Ob visokem uspehu ji čestita TPK Sirena.

skim v Beogradu, namreč 9. Lf6; Lf6: 10. cd5: ed5: 11. b4 c6. V 7. partiji dvoboja je sicer dosegel zmago, toda 11. partijo je potem dobil kot črni Spasski. tako da je postal ves sistem za belega nekoliko dvomljiv. Najboljše nadaljevanje za belega pa je sicer tukaj 9. cd5: Sd5: 10. Sd5: ed5: 11. Le7: De7:.. Če ima potem beli izgled za igro na zmago, pa ni gotovo.

9. ... d4: Moderni učbeniki navajajo namesto tega samo 9. ... Se4 ali 9. ... Sbd7, oboje z zadovoljivo igro črnega. Igrana poteza za tudi nova, temveč jo je kot najenostavnejšo priporočil v svoji Teoriji otvoritev dr. Euwe že l. 1948.

10. Le4: Sbd7 11. 0-0 c5 12. De5: Beli sam stremi k poenostavitvi. Več napetosti bi ostalo v igri po 11. De2.

12. ... Sc5: 13. De2 a6 14. Tfd1 De8

To ni niti izguba tempa. Ker grozi črni b5, mora tudi beli z naslednjo potezo tempo vrniti.

15. a3 Sf4

In sedaj razbremenitev, ki vodi v popolnoma enako ter tudi enostavno pozicijo.

16. Se4: Se4: 17. Le7: De7: 18. Sd4 Tf8. Remi.

Prej ali slej bi sledila zamenjava trdnjav na c-liniji.

Vasja Pirc

Beli: Karpov - Črni: Korčnjak

Španska otvoritev

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6 5. 0-0 Se4: 6. d4 b5 7. Lb3 d5 8. de5: Le6 9. c3

9. ... Le5 10. Sbd2 0-0 11. Le2 Lf5? 12. Sb3

Lg4 13. Sc5: Sc5: 14 Te1

... d4

15. h3 Lh5 16. ed4: ... Lf3: 17. Df3: Sd4: 18. Dc3 Dd5 19. Le3 Se2: 20. De2: Sd3

21. Td1 Tf8 22. De7: De5: 23. De5: Se5:

24. b3 f6 25. Lb6 Td1: + 26. Td1: Tc3 27. Td2 h5 28. Le3 Kf7 29. f4 remi.

PLAVANJE

Jugoslovansko prvenstvo

BEograd — V petek se je v tem mestu začelo posamezno in ekipno prvenstvo Jugoslavije. Najboljši rezultat je dosegla članica Triglava iz Kranja Barbara Stemberger, ki je na razdalji 200 m delfin postavila nov slovenski rekord s časom 2'34"33 ter s tem popravila prejšnji dosežek za skoraj sekundo.

BEograd — Znam jugoslovanski plavalec Predrag Miloš, ki je lastnik državnih rekordov na 100 in 200 m hrbtno, je izjavil, da bo opustil športno aktivnost.

BRaila — Na mladinskih balkanskih igrah v skokih v vodo je mladi Jugoslovian Mile Bavcon osvojil srebrno kolajno v skokih s stolpa.

AVTOMOBILIZEM

MARIBOR — Danes bo na novi avtomobilski stezi v Vinškem na Pohorju zanimiva dirka v avtomoblu, ki se je bo udeležilo 24 pilotov iz CSSR, Madžarske in Jugoslavije.

KOLESARSTVO

ZAGREB — Jugoslovanska kolesarska zveza je sporočila, da bo na letošnji dirki »Po poteh AVNOJ« sodelovalo tudi 7-člansko zastopstvo iz Kitajske.

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 23. julija 1978

KOLESARSTVO

2. TROFEJA

LORENZI - MOČILNIK

8.30 v Bazovici

Dirka na kronometer

v organizaciji KK Adria

AMATERJI

15.00 v Tavagnacu

Nastopa tudi Adria

SKI-ROLKE

MEDNARODNO TEKMOVANJE

OB 26. OBLETNICI EGIPTOVSKRE REVOLUCIJE

SADAT USTANOVILASTNO STRANKO

Napovedane novosti v notranji in zunanji politiki
Slavospev Carterju in ponoven napad na Begina

KAIRO — Sadat je imel včeraj pred očmi pričakovani govor pred centralnim komitejem, to je pred najvišjo režimsko oblastjo. Osrednja točka dveh ur in pol trajajočega posreda ob priliki 26. obletnice revolucije z dne 23. julija 1952 se je vrtila okrog napovedane ustanovitve nove politične stranke, kateri naj bi navedel sam predsednik republike.

«Dolgo sem kolebal, preden sem sprejel to odločitev, s katero se podaljšujem odgovornostni mandat, ki sem ga prevzel v interesu naroda», je naglasil Sadat s pripombo, da se z voditeljsko funkcijo v novi stranki nikakor ne bo iznevil svojemu dosedanjemu pojmovanju vloge državnega poglavarja: le-ta mora biti »arbitar in kustos« z konstitutivno funkcijo, ki ga oblikujejo politični stranke; ta predvidi, da je za ustanovitve in redno delovanje nove stranke potrebnih najmanj dvajset poslancev. Predsednik je nadalje zahteval od parlamenta, da odpravi tiste člene ustave, ki zadevajo vlogo arabske socialistične zveze ter pristojnosti centralnega komiteja; ta naj prevzame v prihodnosti funkcijo »moralnega varuha političnega življenja« v Egiptu.

Sadat je z grne strani v smislu pristojnosti, ki mu jih daje ustava, naročil ljudski skupščini (parlamentu) revizijo zakona o oblikovanju političnih strank; ta predvidi, da je za ustanovitve in redno delovanje nove stranke potrebnih najmanj dvajset poslancev. Predsednik je nadalje zahteval od parlamenta, da odpravi tiste člene ustave, ki zadevajo vlogo arabske socialistične zveze ter pristojnosti centralnega komiteja; ta naj prevzame v prihodnosti funkcijo »moralnega varuha političnega življenja« v Egiptu.

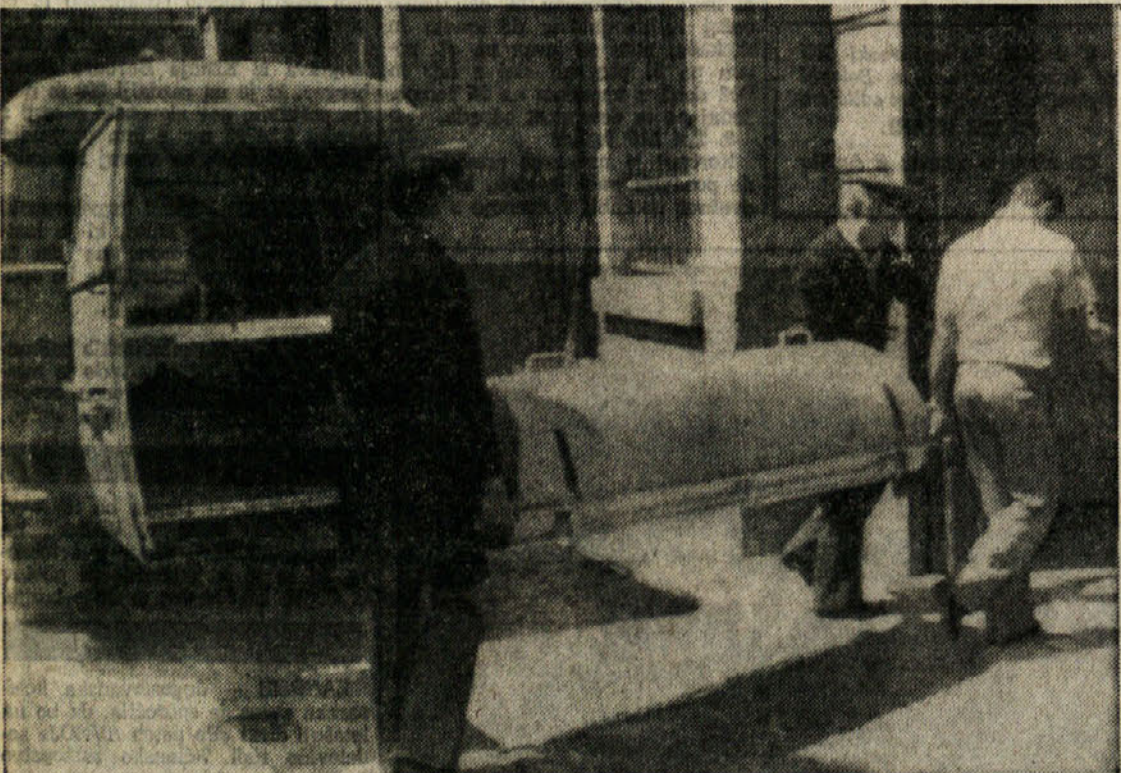
Državni poglavar je apeliral na ljudstvo, naj bi znalo zavestno dočeti »zlo od dobrega«; naj si vsakdo, pa naj gre za pripadnika neke poklicne grupacije ali najnižjega družbenega sloja, zastavi dlasten moralni in etični kodeks.

Velika ljudska razprava o egiptovski socialdemokraciji, katero je spodbudil Sadat, je doslej rodila zgolj sadove akademske in teoretične narave. Edine vidnejše točke poročila izpod peresa glavnega tajnika centralnega komiteja Mustafe Kalila zadevajo zavrnitev načela o edini stranki v državi, nadaljnje financiranje političnih strank iz državne blagajne, neumešavanje sindikalnih organizacij ter univerzitetnih krogov v politično življenje in boj proti brezbožju.

Sadat se je odločno izrekel proti »diktoratu večine in terorizmu manjšine« ter v tej zvezi postavil kot zgled izraelce: »V izrazilo političnih zadevah se ločujejo na večino in opozicijo, toda so enotni, ko gre za obrambo celovite narodne skupnosti.« Po njegovi sodbi »ne more biti demokracije brez dogovarjanja z opozicijo, prav tako ne svobode brez vsakršnega nadzorstva«.

V zaključnem delu govora se je egiptovski državni poglavar dotaknil zunanje političnih vprašanj, tako seveda prvenstveno celotne bližnje-vzhodne krize. V nekakšnem slavospevu šefu Behe hiše je Carterja označil kot »moralno neoporečnega«.

Jacopuccijevo srce prenehalo biti

BOLOGNA — Potem ko je klinična smrt nastopila že ob 9. uri predvečernim, se je nesrečnemu italijanskemu boksalju Angelu Jacopucciju srce dokončno ustavilo včeraj ob 10. uri. Posmrtno ostanke so zložili v krsto, ki je bila do poznega popoldneva izpostavljena v mrtvašnici, nakar so jo odpeljali na zavod za sodno medicino, kjer bo pokojnikovo truplo po nalogu sodstva podvrženo obdukciji.

Zaradi tega tudi ne bo moglo prestatiti Angelovih ledvic v organizma dveh bolnih mladincev, kot je bilo prvotno zamišljeno. Željo v tem smislu je bila izrazila strta vdova. Jacopucci zapušta poleg nje tudi sinčka. Predsednik bokarske federacije Evangelisti je pojasnil, da bo za pokojnikovo družino čim bolj poskrbljeno.

Na skliki (telefonat ANSA) krsta pred njenim prevozom v zavod za sodno medicino. Kdaj bo opravljena obdukcija, ni še znano.

ENOTNO MNENJE ŠPANSKIH DEMOKRATOV

Teroristično nasilje služi samo desnici in neofašističnim silam

Mlada španska demokracija se v teh dneh nahaja pred zelo težko preizkušnjo - Manifestacija frankističnih nostalgikov v Madridu

MADRID — V Španiji se še ni polegel val reakcij na atentat, v katerem sta bila ubita general in podpolkovnik španske vojske in odgovornost za katerega si lastijo samozane »Oborožene proletarske skupine«. Po izjavah generalnih tajnikov KPS Carrilla, PSOE Gonzalesa in predstavnikov sindikatov, je tudi španska vlada izdala uradno sporočilo, v katerem ostro obsoja krivavi atentat, ki je neposreden napad na proces demokratizacije in mirnega sožitja v Španiji. Vladni predsednik Adolfo Suarez je v intervjuju za televizijo izjavil, da je bil atentat izveden prav v trenutku, ko je španski parlament pripravljala, da izglasuje pomemben zakon o avtonomiji baskovskih dežel, ki ga podpirajo vse španske demokracije.

Medtem pa se nadaljuje preiskava za izsleditev atentatorjev, ki naj bi po mnenju nekaterih pripadali znani teroristični skupini GRA PO, dasi preiskovalci domneve ne potrjujejo. Vsekakor je tudi včeraj policija prečesala nekatere delavce četrta Madrida, vendar pa brez uspeha.

V španskem glavnem mestu so včeraj pokopali žrtvi atentata, pogreba se je poleg oblasti udeležila tudi množica fašističnih nostalgikov, ki so vzklikali gesla proti sedanjim vladim in ministrskemu predsedniku Suarezju; vsekakor ni prišlo do incidentov, ker je policija posebno močno zastražila sedeže demokratskih strank.

Mlada španska demokracija se v teh dneh nahaja pred težko preizkušnjo in sicer, kako odgovoriti na val terorizma in nasilja, ki je zajel državo.

S skrajne desnice namreč vse več pritiskajo reakcionarne sile, ki očitajo vladi in še po sebo Suarezju, da je popustil komunistom in socialistom. Z druge strani pa tako ime-

novane skrajnolevičarske teroristične skupine v trenutku ko napadajo na sicer sicer vojsko, ustvarjajo stvarne pogoje, da se položaj res zasuka v avtoritarizem, ki ga zasledujejo frankistične sile.

Medtem pa se španski parlament pripravlja na odobritev nove ustave, pri sestavi katere so sodelovale vse demokratske stranke. Včeraj je namreč poslanska zbornica že izglasovala nekaj zelo pomembnih členov nove ustave, ki predvidevajo nove odnose med državo in katoliško cerkvijo in pa avtonomijo za nekatere pokrajine. Vsekakor bo moral novo ustavo odobriti še senat in to predvidoma že ta mesec.

V odgovor na izglasovanje zakonov o avtonomiji baskovskih dežel, je teroristična organizacija ETA včeraj napovedala nove atentate na račun španske policije in vojske.

(st)

Kapetan Labruna obtožen obrekovanja

CATANZARO — Preiskovalni sodnik Porcelli je sestavljal obtožnico proti kapetanu Antoniu Labruni, bivšemu častniku SID, zaradi obrekovanja na račun neofašista Pozzana, ki je kot Labruna obtoženec na procesu o pokolu na Trgu Fontana. Pozzanov branilec je namreč prijavil sodišču bivešega častnika SID, ki je med sodno obravnavo v Catanzaru izjavil, da se je Pozzan posluževal več let ponarejene osebnosti izkaznice in to predvsem pri stikih, ki jih je imel s posebnim uradom D bisve varnostne službe, ki ga je vodil sam Labruna.

Disciplinski postopek proti rimskemu pretorju

RIM — Pretorju Gabrieleju Cerninariju grozi strogi disciplinski ukrep, ker je v članku z dne 11. marca, priobčenem v »Manifesto«, obsodil ravnanje nekaterih uradnih zagovornikov rdečih brigadistov na turškem procesu. Kakor je po poročnikih, tako so tudi oni vrtili odvetniški mandat kar je Carninara tolačil kot nezaupanje v državo.

Višji sodni svet je videl v tem možno žalitev sodnijskega prestiza in o zadevi poročal pravosodnemu ministru Bonificatu ter glavnemu pravdniku na kasacijskem sodišču Bocciu.

Pred uničenjem «skylaba»

NEW YORK — Ameriškimu 84-tonskemu vesoljskemu laboratoriju «skylab» preti uničenje. Že pred časom se je namreč krepko odmaknil od predvidene tirnice okoli naše zemlje in vsi poskusi tehniškega osebja »Johnson Space Centra«, ki ga upravlja vesoljska ustanova NASA v Houstonu (Texas), da ga zo- pet potisnejo v pravo smer, so bili zaman. Vse torej kaže, da se bo »skylab« kot krmalu raztreščil ob dotik z atmosfero. Tehniki poizkušajo preprečiti vsaj to, da se laboratorij ne bi razletel nad obljubljenim ozemljem.

Upor turških kaznjencev

ANKARA — Kaznilnica v mestecu Urfa 650 km jugovzhodno od turškega glavnega mesta je bila včeraj prizorišče množičnega upora. Okrog 800 jetnikov je napadalo četvero paznikov ter jih obdržalo kot talce; zahtevali so razgovor s pravosodnim ministrom, ki naj bi jim zagotovil boljše zaporniške pogoje in pristal na splošno amnestijo.

POHIŠTVO RENAR

OPCINE, Proseka 3
Telefon 212-255
Lastna obrtniška delavnica in prodajalna

Nudimo po ugodnih cenah: SPALNICE, KUHINJE, DNEVNE SOBE, SEDEŽNE GARNITURE, POSTELJICE IN POHIŠTVO ZA OTROKE, OTROŠKE VOZICE IN STAJICE. Obiščite nas!

Restavracija «DA FLEGO»

TRZIC (Monfalcone)
Ul. Bagni 39 - Tel. (0481) 73389

Velika banketna dvorana: poroke, barm, obhajila ipd. Domača kuhinja z ribjimi specialitetami in divjačino. Veliko parkirišče.

SPORT SPORT SPORT

KOLESARSTVO

Raas etapni zmagovalec

«Tour» se bo zaključil danes v Parizu z velikim slavljem domačina Bernarda Hinaulta

SENLS — Kot je bilo pričakovati, je bila včerajšnja etapa le »priprava« za današnje veliko slavlje Francoza Bernarda Hinaulta, ki je sosedu tudi včeraj ohranil rumeno majico in bo danes (razen seveda velikih presenečenj) končni zmagovalec letošnjega, 56. «Toura».

V včerajšnji etapi je glavna vozič skupaj vse do zaključnih kilometrov, malo pred ciljem je Nizozemcu Janu R-asu uspel pobeg in je tako osvojil etapo s 14' naskoka nad vso glavino.

- Vrstni red 21. etape (Epernay - Compiègne - Senlis, 207,500 km)
1. Jan Raas (Niz.) 5:58'49"
 2. Maertens (Bel.) po 14'
 3. Bertin (Fr.)
 4. Esclassan (Fr.)
 5. Hoban (VB)
 6. Delepine (Fr.)
 7. De Meyer (Bel.)
 8. Wesemael (Bel.)
 9. Patriiti (Fr.)
 10. Thaler (ZRN) vsi s zmagovalnim časom
- Skupna lestvica
1. Hinault (Fr.) 103.54'11"
 2. Zoemelmel (Niz.) po 3'56"
 3. Agostinho (Por.) po 7'04"
 4. Bruyere (Bel.) po 9'04"
 5. Sernee (Fr.) po 12'50"

SABLJANJE

SP V HAMBURGU

Madžarska pred SZ

HAMBURG — Madžarska je včeraj osvojila na SP v tem kraju zlato kolajno v sablji ekipno.

V finalu so Madžari premagali Sovjetsko zvezo. Bron je osvojila Švedska, ki je odpravila Francijo.

SAH

SVETOVNO PRVENSTVO

Karpov - Korčoj

BAGUJO — Tudi tretja partija dvoboja za naslov svetovnega šahovskega prvaka med Karpovom in izizvalcem Korčojem v filipinskem mestu Baguju se je zaključila z remijem. Šahista sta igrala skoraj pet ur ter povlekla 30 potez. V tej tretji partiji je imel Korčoj bele figure.

SIKALNE STROJE SINGER

od 140.000 ltr dalje, v različnih izvedbah in po ugodnih cenah vam nudimo trivka

Kosmina Sergij
Nabrežina center 156
Tel. 200-123

ROLICH NABREŽINA

Kamnelomi 35/c - Tel 20-03-71

KERAMICNE PLOŠČICE SANITARJE

Gostilna SILVESTER NABREŽINA

vabi na novi urejen vrt, kjer so na razpolago specialitete na žaru: čevapčici, ražnjiči, šiške itd.

«TOUR DE FRANCE»

Raas etapni zmagovalec

«Tour» se bo zaključil danes v Parizu z velikim slavljem domačina Bernarda Hinaulta

ter dvakrat povlekel daminega kmeta. Karpov mu je odgovoril s svojo priljubljenim Nimcoindijsko obrambo, nakar se je kmalu začel prvi boj.

Izizvalec je kmalu dosegel boljše, za nekatere šahovske opazovalce celo zmaganost, vendar pa se je neke v nadaljevanju zmotil, tako da je bilo stanje spet izenačeno. Korčoj je predlagal remi v 30. potezi, ko je imel sicer nekoliko boljše pozicijo, vendar pa ne tako, da bi lahko upal v zmago. V tej partiji je Karpov dokazal, da verjetno vseeno ni tako soliden, kot so nekateri pred dvobojem mislili. Splošno mnenje pa je, da bo na koncu zmagal tisti, ki bo bolje vzdržal psihološki boj. D. J.

NOGOMET

BORZA POLPROFESIONALCEV

Dri k Mantovi

MILAN — Včeraj se je zaključila tudi italijanska nogometna borza za polprofesionalne klube.

Tudi ta borza je bila dokaj živahna, med drugim pa naj omenimo, da bo član Tristine Dri v prihodnji sezoni igral za Mantovo.

TENIS

Borg - Barazzutti v finalu

BAASTAD — Šved Bjorn Borg in Italijan Corrado Barazzutti sta finalista mednarodnega teniškega turnirja v tem kraju.

Borg je v polfinalu premagal Španca Munozu s 6:4, 6:1; Barazzutti pa je odpravil Madžara Taroczyja s 6:3, 1:6, 7:5.

OBVESTILO

Tečaj jadrnaja TPK Sirena V sodelovanju s koprskim JK Jadro bo TPK Sirena predredila tečaj v jadrnaju za začetnike od 9. do 12. leta.

Tečaj bo povezan z enotedenskim taborjenjem v ankaranskem kampinju in bo potekal v koprskem zalivu.

Nadaljnje informacije v trgovki številki našega dnevnika.

SPDT iskreno čestita članici ERIKI SKERL za doseženo diplomu iz telesne vzgoje.

IZREDNA PRODAJA POHIŠTVA OD 30 DO 40% POPUSTA

na

DNEVNE SOBE «OLD AMERICA» — SPALNICE VSEH VRST — KUHINJE — OBLAZINJENE in USNENE SEDEŽNE GARNITURE ter druge vrste pohištva in opreme do izčrpanja zaloge.

POHITITE!

SPLOŠNA OPREMA

Korsic

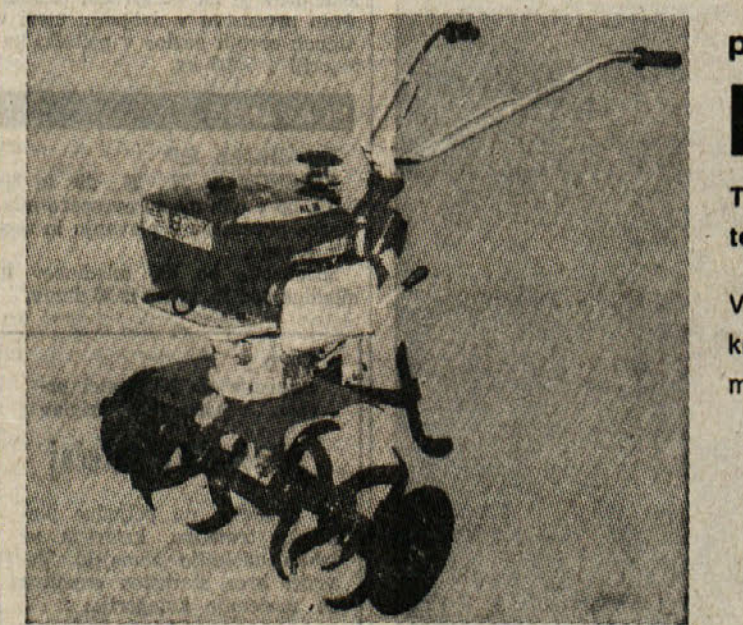
TRST, Ul. S. Cilino 38 (pri cerkvi sv. Ivana), tel. 54-390
NUDIMO MOŽNOST NAKUPA V DINARJIH

podjetje FURLANI

TRST — Ul. Milano 25
tel. (040) 62200

V TRSTU NAJVEČJA IZBIRA kmetijskih strojev in nadomestnih delov za:

- FERRARI
- BENASSI
- GOLDONI
- PINZA
- LOMBARDINI Idr.

VSE ZA: POLJEDELSTVO — KMETIJSTVO — VINOGRADNIŠTVO — VRTNARSTVO